

TPSO
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
Trade Policy and Strategy Office

INSIGHT INDIA 2026

โอกาสและแนวทางการร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-อินเดีย

Trusted Strategic Partnership | Co-Creation Co-Investment

บทสรุปผู้บริหาร

อินเดียกำลังก้าวขึ้นเป็นหนึ่งในศูนย์กลางสำคัญของเศรษฐกิจโลก ทั้งในฐานะตลาดขนาดใหญ่ ฐานการผลิต แหล่งเทคโนโลยีและบุคลากร ตลอดจนจุดเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานระหว่างเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก แอฟริกา และยุโรป ท่ามกลางความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การแข่งขันและแบ่งขั้วทางเทคโนโลยี และการกระจายฐานการผลิตออกจากแหล่งเดิม บทบาทที่เพิ่มขึ้นของอินเดียจึงมีความสำคัญต่อไทยทั้งในมิติการกระจายตลาด การเพิ่มทางเลือกด้านวัตถุดิบ และเทคโนโลยี การขยายการลงทุน และการเสริมสร้างความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Resilience)

ความสำคัญของอินเดียต่อไทยไม่ได้จำกัดอยู่ที่การเป็นตลาดส่งออก อินเดียมีประชากรกว่า 1.4 พันล้านคน ประกอบกับการขยายตัวของเมือง รายได้ และชนชั้นกลาง ส่งผลให้ความต้องการสินค้าและบริการที่มีความสำคัญกับคุณภาพ สุขภาพ ความสะดวก และประสบการณ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน อินเดียมีจุดแข็งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ บริการดิจิทัล เทคโนโลยีการเงิน ยาและเภสัชภัณฑ์ ตลอดจนบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรม ซึ่งสามารถสนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพและการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของไทยได้

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-อินเดียขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยอินเดียเป็นคู่ค้าสำคัญที่สุดของไทยในเอเชียใต้ และมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 86 ของการค้าระหว่างไทยกับภูมิภาคดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ในปัจจุบันยังมีน้ำหนักอยู่ที่การค้าสินค้า และไทยเกินดุลการค้ากับอินเดียในระดับสูง ขณะที่การค้าบริการ การลงทุนสองทาง และการเชื่อมโยงผู้ประกอบการในห่วงโซ่คุณค่ายังสามารถขยายได้อีกมาก การยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2568 จึงเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือให้ครอบคลุม สมดุล และสร้างประโยชน์ร่วมกันมากขึ้น

ทิศทางการพัฒนาของอินเดียภายใต้วิสัยทัศน์ Viksit Bharat 2047 มีความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทุนมนุษย์ การยกระดับภาคการผลิต และการสร้างขีดความสามารถในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ นโยบายสำคัญ ได้แก่ Make in India 2.0, Production Linked Incentive (PLI), Digital Public Infrastructure (DPI), India Semiconductor Mission, National Green Hydrogen Mission และ PM Gati Shakti สะท้อนว่าอินเดียต้องการความร่วมมือจากต่างประเทศที่มิได้มุ่งเพียงการนำเข้าสินค้า แต่สามารถนำเงินทุน เทคโนโลยี ทักษะ และองค์ความรู้เข้ามาช่วยสร้างกำลังการผลิตและมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ

นอกจากนี้ อินเดียยังมีเครือข่ายความตกลงทางการค้า (Trade Agreement Network) ที่ครอบคลุมคู่ค้ามากกว่า 50 ประเทศและเขตเศรษฐกิจในเอเชีย เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป และหากความตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรปและนิวซีแลนด์มีผลใช้บังคับ เครือข่ายดังกล่าวจะขยายการเข้าถึงตลาดเพิ่มขึ้นอีก 28 ประเทศ ศักยภาพนี้เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยใช้การลงทุนและการผลิตร่วมในอินเดียเป็นฐานเชื่อมโยงไปสู่ตลาดประเทศที่สาม (Third-country Markets) โดยต้องพิจารณาสูงกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และเงื่อนไขของความตกลงแต่ละฉบับประกอบกันอย่างรอบคอบ

สำหรับไทย ทิศทางดังกล่าวเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่การส่งออกสินค้าและบริการ การจัดหาวัตถุดิบ การร่วมลงทุน การพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตท้องถิ่น การวิจัยและพัฒนา ไปจนถึงการผลิตร่วม (Co-production) เพื่อรองรับตลาดอินเดียและตลาดที่สาม จุดแข็งของทั้งสองประเทศมีลักษณะเกื้อกูลกัน โดยไทยมีความเชี่ยวชาญด้านอาหารและการแปรรูป มาตรฐานการผลิต การท่องเที่ยว การโรงแรม บริการสุขภาพและเวลเนส ตลอดจนมีฐานการผลิตที่เชื่อมโยงกับอาเซียน ขณะที่อินเดียมีตลาดขนาดใหญ่ ฐานวัตถุดิบ เทคโนโลยีดิจิทัล ยา บุคลากร และระบบนิเวศด้านนวัตกรรม ความร่วมมือจึงควรมุ่งเชื่อมโยงจุดแข็งที่เกื้อกูลกัน เพื่อร่วมสร้างสินค้า บริการ เทคโนโลยี และธุรกิจรูปแบบใหม่

อย่างไรก็ดี อินเดียมีความแตกต่างอย่างมากระหว่างรัฐ ทั้งด้านขนาดตลาด รายได้ พฤติกรรมผู้บริโภค ฐานอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และกฎระเบียบ การเข้าสู่ตลาดจึงควรพิจารณาในระดับรัฐและกลุ่มเมือง โดยจับคู่สินค้า บริการ และรูปแบบการลงทุนกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เช่น มหาราษฏระและเดลี-NCR สำหรับตลาดผู้บริโภคและบริการ คุชราตสำหรับเคมีภัณฑ์ พลังงาน และโลจิสติกส์ ทมิฬนาฑูสำหรับยานยนต์และการผลิตขั้นสูง กรณาฏกะสำหรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เتلังคานาและอานธรประเทศสำหรับยา อาหาร และเทคโนโลยีชีวภาพ และโอริสสาสำหรับวัตถุดิบและอุตสาหกรรมต้นน้ำ

โอกาสในตลาดอินเดียมาพร้อมกับความท้าทายด้านภาษีและมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) มาตรฐานและการรับรองผลิตภัณฑ์ กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า กระบวนการศุลกากร ความแตกต่างของกฎระเบียบระหว่างรัฐ ตลอดจนการแข่งขันจากผู้ประกอบการท้องถิ่นและต่างประเทศ ผู้ประกอบการไทยจึงต้องศึกษาตลาดในเชิงลึก เลือกพันธมิตรที่มีความน่าเชื่อถือ ปรับผลิตภัณฑ์และรูปแบบธุรกิจให้เหมาะสมกับผู้บริโภคแต่ละพื้นที่ และเตรียมความพร้อมด้านมาตรฐาน เอกสาร และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ทั้งนี้ ไทยและอินเดียสามารถยกระดับความสัมพันธ์จากคู่ค้าไปสู่ “พันธมิตรทางยุทธศาสตร์ที่ไว้วางใจได้” (Trusted Strategic Partnership) โดยใช้แนวทาง การร่วมสร้าง-ร่วมลงทุน (Co-Creation and Co-Investment) เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือจากการซื้อขายสินค้าไปสู่การสร้างมูลค่าร่วมกัน โดยเบื้องต้นอาจพิจารณาจาก 5 สาขาความร่วมมือที่มีศักยภาพ ได้แก่

1. **อาหารแปรรูป (Food Processing)** เชื่อมโยงความเชี่ยวชาญของไทยด้านการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ มาตรฐานอาหาร ระบบห้องเย็น และโลจิสติกส์ควบคุมอุณหภูมิ เข้ากับฐานวัตถุดิบและตลาดขนาดใหญ่ของอินเดีย โดยส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับทั้งตลาดอินเดียและตลาดที่สาม

2. **สุขภาพและเวลเนส (Health and Wellness)** ผสานบริการสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การแพทย์แผนไทย และผลิตภัณฑ์สมุนไพรของไทย กับศักยภาพของอินเดียด้านยา วัคซีน เทคโนโลยีสุขภาพ และอายุรเวช รวมถึงยกระดับความร่วมมือด้านการวิจัย การผลิต มาตรฐาน และการพัฒนาบุคลากร

3. **อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industries)** ส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกันในสาขาพลังงานหมุนเวียน ระบบกักเก็บพลังงาน แบตเตอรี่ ยานยนต์ไฟฟ้า ไฮโดรเจนและแอมโมเนียสีเขียว รวมถึงวัสดุและบริการที่สนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (Low-carbon Transition)

4. **อัญมณีและเครื่องประดับ (Gems and Jewellery)** เชื่อมโยงวัตถุดิบ เครือข่ายการค้า การผลิต และตลาดของอินเดียกับความเชี่ยวชาญของไทยด้านการออกแบบ การเจียระไน ฝีมือแรงงาน และการพัฒนาสินค้ามูลค่าเพิ่ม รวมถึงส่งเสริมมาตรฐาน การรับรอง และการตรวจสอบย้อนกลับ

5. **อุตสาหกรรมบริการ (Services and Hospitality)** เชื่อมโยงจุดแข็งของไทยด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม อาหารและเครื่องดื่ม สปา และการพัฒนาบุคลากร เข้ากับความสามารถของอินเดียด้านซอฟต์แวร์ ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีการเงิน และบริการดิจิทัล เพื่อร่วมพัฒนาทักษะและบริการรูปแบบใหม่

เพื่อให้ความร่วมมือเกิดผลในทางปฏิบัติ ควรดำเนินการใน 4 ด้านสำคัญ ควบคู่กัน ได้แก่ (1) การเพิ่มการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้า (FTA Utilization) (2) การลดอุปสรรคทางการค้าและอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ (Trade and Business Facilitation) (3) การส่งเสริมการลงทุนและการผลิตร่วม (Investment and Co-production) และ (4) การพัฒนาความเชื่อมโยงรอบด้าน (Comprehensive Connectivity) โดยพิจารณาใช้การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-อินเดีย (Joint Trade Committee: JTC) เป็นกลไกติดตามความคืบหน้า และนำปัญหาจากภาคธุรกิจเข้าสู่การหารืออย่างเป็นระบบ

การพัฒนาความเชื่อมโยงควรครอบคลุม 3 มิติ ได้แก่ ความเชื่อมโยงทางกายภาพ (Physical Connectivity) ความเชื่อมโยงทางดิจิทัล (Digital Connectivity) และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน (People-to-People Connectivity) โดยให้ความสำคัญกับเส้นทางเดินเรือและการขนส่งทางอากาศ การเชื่อมโยงท่าเรือ คลังสินค้า ห่วงโซ่ความเย็น และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ควบคู่กับการพัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และบริการดิจิทัลข้ามพรมแดน รวมถึงการเร่งรัดการเชื่อมโยงระบบ PromptPay-UPI ภายใต้ข้อกำหนดด้านเทคนิค ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการคุ้มครองผู้บริโภค นอกจากนี้ การท่องเที่ยว การศึกษา การฝึกอบรม และการแลกเปลี่ยนบุคลากรจะสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และเครือข่ายธุรกิจที่จำเป็นต่อความร่วมมือระยะยาว

เป้าหมายสำคัญคือการใช้ไทยเป็นประตูเชื่อมอินเดียสู่อาเซียน และใช้อินเดียเป็นจุดเชื่อมไทยสู่เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป โดยดำเนินความร่วมมือบนหลักประโยชน์ร่วมกัน (Mutual Benefits) การใช้จุดแข็งที่เกื้อกูลกัน มาตรฐานสูงที่ได้รับการยอมรับ และความเป็นหุ้นส่วนที่เปิดกว้างและสมดุล แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้ไทยและอินเดียพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่แน่นแฟ้นและยั่งยืน พร้อมยกระดับบทบาทของทั้งสองประเทศในห่วงโซ่คุณค่าระดับภูมิภาคและระดับโลก

Contents

01	WHY INDIA MATTERS	1
	ทำไมอินเดียจึงสำคัญต่อประเทศไทย	
02	ECONOMIC, TRADE AND INVESTMENT OVERVIEW	3
	ภาพรวมเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน	
03	INDIA'S POLICY AND INDUSTRIAL LANDSCAPE	5
	ภูมิทัศน์นโยบายและอุตสาหกรรมของอินเดีย	
04	STATE-LEVEL MARKET POTENTIAL AND ECONOMIC CONNECTIVITY	9
	ศักยภาพตลาดและความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจในระดับรัฐ	
05	OPPORTUNITIES AND CHALLENGES	12
	โอกาสและความท้าทายในการเข้าสู่ตลาดอินเดีย	
06	ADVANCING THAILAND-INDIA ECONOMIC CONNECTIVITY	16
	แนวทางยกระดับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจไทย-อินเดีย	
	เอกสารอ้างอิง	20
	ภาคผนวก	21

01

WHY INDIA MATTERS

ทำไมอินเดียจึงสำคัญต่อประเทศไทย

KEY MESSAGE

อินเดียมีความสำคัญต่อไทยมากกว่าการเป็นตลาดส่งออก โดยเป็นทั้งตลาดขนาดใหญ่ แหล่งวัตถุดิบ เทคโนโลยี บริการและบุคลากร ฐานการลงทุนและการผลิตร่วม ตลอดจนหุ้นส่วนที่สามารถเชื่อมโยงอาเซียนกับเอเชียใต้และตลาดโลก ท่ามกลางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ

1.1 อินเดียท่ามกลางการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโลก

เศรษฐกิจโลกกำลังเปลี่ยนผ่านภายใต้ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การแข่งขันเชิงภูมิเศรษฐศาสตร์ การแบ่งขั้วทางเทคโนโลยี ความผันผวนของพลังงาน และความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทาน ประเทศและบริษัทข้ามชาติจึงให้ความสำคัญกับการกระจายฐานการผลิตและแหล่งจัดซื้อตามแนวทาง **China+1, Friend-shoring** และ **Trusted Supply Chains** เพื่อลดการกระจุกตัวและเพิ่มความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจ

อินเดียเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ด้วยขนาดตลาดที่มีประชากรกว่า 1.4 พันล้านคน กำลังแรงงานจำนวนมาก ฐานบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนศักยภาพในการรองรับการลงทุนและการขยายกำลังผลิตในระยะยาว อินเดียจึงมีบทบาทพร้อมกันทั้งในฐานะตลาดสำคัญ ฐานการผลิตทางเลือก แหล่งเทคโนโลยีและบุคลากร และจุดเชื่อมต่อของห่วงโซ่อุปทานที่กำลังก่อตัวขึ้นใหม่

ขณะเดียวกัน อินเดียกำลังยกระดับขีดความสามารถภายในประเทศในอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ควบคู่กับการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อดึงดูดเงินทุน เทคโนโลยี ทักษะ และการเข้าถึงตลาด การเติบโตของอินเดียจึงไม่ได้เปิดโอกาสเฉพาะการส่งสินค้าเข้าไปจำหน่าย แต่ยังรวมถึงการลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยี การเชื่อมโยงผู้ผลิต และการสร้างห่วงโซ่คุณค่าร่วมกัน

บทบาทของอินเดียยังมีความสำคัญในเชิงภูมิศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และมหาสมุทรอินเดีย อีกทั้งมีบทบาทเพิ่มขึ้นในเวทีสำคัญ เช่น G20, BRICS, Quad และกรอบความร่วมมือในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทำให้อินเดียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอิทธิพลต่อทิศทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี พลังงาน และห่วงโซ่อุปทานของโลกมากขึ้น

1.2 ความสำคัญทางเศรษฐกิจของอินเดีย

อินเดียเป็นหนึ่งในเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เติบโตเร็วที่สุดของโลก โดยมีแรงสนับสนุนจากการบริโภคภายในประเทศ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การขยายตัวของเมือง ภาคบริการที่มีความเข้มแข็ง และการเพิ่มบทบาทของภาคการผลิต การเติบโตของรายได้และชนชั้นกลาง ส่งผลให้ความต้องการสินค้าและบริการที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ สุขภาพ ความสะดวก และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อินเดียมีจุดแข็งเป็นที่ยอมรับในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ บริการดิจิทัล ซอฟต์แวร์ เทคโนโลยีการเงิน ยาและเภสัชภัณฑ์ วัคซีน ตลอดจนบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน รัฐบาลอินเดียกำลังเร่งสร้างฐานการผลิตและขีดความสามารถในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ เพื่อเพิ่มมูลค่าภายในประเทศ สร้างงาน ส่งเสริมการส่งออก และลดความเปราะบางจากการพึ่งพาต่างประเทศในสาขาที่สำคัญ

ทิศทางดังกล่าวอยู่ภายใต้วิสัยทัศน์ **Viksit Bharat 2047** ซึ่งมุ่งยกระดับอินเดียสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วภายในปี 2047 ผ่านการเพิ่มผลิตภาพ การลงทุน การพัฒนาทุนมนุษย์ โครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมมูลค่าสูง วิสัยทัศน์นี้ทำให้นโยบายการค้าและการลงทุนของอินเดียให้ความสำคัญกับความร่วมมือที่ช่วยสร้างกำลังการผลิต เทคโนโลยี การจ้างงาน และระบบผู้ผลิตภายในประเทศ มากกว่าการขยายมูลค่าการค้าเพียงอย่างเดียว

ขณะที่ไทยมีเป้าหมายระยะยาวในการยกระดับประเทศสู่การเป็นประเทศรายได้สูง (High-Income Country) ภายในปี 2037 โดยมุ่งเพิ่มการลงทุน ผลิตภาพ ขีดความสามารถในการแข่งขัน และบทบาทในห่วงโซ่คุณค่าโลก เป้าหมาย

การพัฒนาของทั้งสองประเทศจึงมีจุดร่วมสำคัญ คือการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากการเติบโตที่พึ่งพาปัจจัยเดิม ไปสู่การเติบโตที่ขับเคลื่อนด้วยการลงทุน เทคโนโลยี ทักษะ และมูลค่าเพิ่ม การเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทย-อินเดียจึงสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับขีดความสามารถระยะยาวของทั้งสองฝ่าย

1.3 ความสำคัญของอินเดียต่อยุทธศาสตร์เศรษฐกิจไทย

สำหรับไทย อินเดียเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการช่วยกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาตลาดเดิม และรองรับการขยายตัวของสินค้าและบริการมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ดี การมองอินเดียเพียงในฐานะปลายทางการส่งออกอาจทำให้ไทยใช้ประโยชน์จากศักยภาพของความสัมพันธ์ได้ไม่เต็มที่ เพราะอินเดียยังสามารถเป็นแหล่งวัตถุดิบ เทคโนโลยี บริการบุคลากร และองค์ความรู้ที่ช่วยเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจไทย

อินเดียยังเป็นพื้นที่สำหรับการลงทุนและการผลิตร่วม โดยธุรกิจไทยสามารถใช้ประโยชน์จากขนาดตลาด ฐานผู้ผลิตแรงงาน และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของอินเดีย เพื่อขยายจากการส่งออกสินค้าสำเร็จรูปไปสู่การร่วมลงทุน การพัฒนาผู้ผลิตท้องถิ่น และการสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ การเชื่อมโยงในลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศครอบคลุม แน่นแฟ้น และยั่งยืนยิ่งขึ้น

ในเชิงภูมิศาสตร์ อินเดียสามารถเป็นจุดเชื่อมต่อของไทยไปยังเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป ขณะที่ไทยมีฐานการผลิต โครงสร้างพื้นฐาน และเครือข่ายธุรกิจที่เชื่อมโยงกับอาเซียน ทั้งสองประเทศจึงมีศักยภาพพัฒนาความเชื่อมโยงในลักษณะ **อินเดีย-ไทย-อาเซียน-ตลาดโลก** ผ่านการค้า การลงทุน โลจิสติกส์ ดิจิทัล การท่องเที่ยว และการผลิตร่วม

จุดแข็งของทั้งสองประเทศยังมีลักษณะเกื้อกูลกัน อินเดียมีความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยีดิจิทัล บุคลากร ยาและเภสัชภัณฑ์ ขณะที่ไทยมีความเชี่ยวชาญด้านอาหารและการแปรรูป การท่องเที่ยวและบริการสุขภาพ การโรงแรม การผลิตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงตลาดอาเซียน ความแตกต่างดังกล่าวสามารถพัฒนาเป็นความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเติมเต็มขีดความสามารถของกันและกันได้

ดังนั้น ไทยควรวางความสัมพันธ์กับอินเดียในฐานะหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระยะยาว โดยส่งเสริมการค้าและการลงทุนสองทาง การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและทักษะ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการร่วมกัน และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าระดับภูมิภาค แนวทางนี้จะช่วยขยายความสัมพันธ์ไทย-อินเดียให้มีขนาดใหญ่ขึ้น มีความหลากหลายและสมดุลมากขึ้น ตลอดจนสนับสนุนเป้าหมายการยกระดับขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

KEY MESSAGE

อินเดียเป็นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่ยังมีแนวโน้มเติบโตในระดับสูง ขณะที่ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-อินเดียขยายตัวต่อเนื่องทั้งด้านการค้าและการลงทุน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ในปัจจุบันยังมีน้ำหนักอยู่ที่การค้าสินค้า และไทยเกินดุลการค้าในระดับสูง จึงยังมีพื้นที่สำหรับขยายการลงทุนสองทาง การค้าบริการ และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าให้มีความหลากหลายและสมดุลมากขึ้น

2.1 ภาพรวมเศรษฐกิจอินเดีย

อินเดียมีขนาดเศรษฐกิจประมาณ 3.96 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2568 เพิ่มขึ้นจากประมาณ 2.10 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2558 หรือเกือบเท่าตัวภายในระยะเวลา 10 ปี โดยเศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 7.6 ในปี 2568 ขณะที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศคาดว่าเศรษฐกิจอินเดียจะยังขยายตัวในระดับสูงประมาณร้อยละ 6.4 ในปี 2569 ทำให้อินเดียยังคงเป็นหนึ่งในเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่เติบโตเร็วที่สุดในโลก

การเติบโตของอินเดียได้รับแรงสนับสนุนจากการบริโภคภายในประเทศ การลงทุนภาครัฐและเอกชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และภาคบริการที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ บริการทางธุรกิจ การเงิน และบริการดิจิทัล ขนาดประชากรกว่า 1.4 พันล้านคน ประกอบกับการขยายตัวของเมืองรายได้ และชนชั้นกลาง ยังช่วยเพิ่มความต้องการสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่มสูง

ขณะเดียวกัน อินเดียกำลังเร่งเพิ่มบทบาทของภาคการผลิต เพื่อสร้างงาน เพิ่มมูลค่าภายในประเทศ ลดความเปราะบางของห่วงโซ่อุปทาน และยกระดับความสามารถในการส่งออก โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและมีความสำคัญต่อการพัฒนาระยะยาว ทิศทางดังกล่าวทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจอินเดียมีแนวโน้มเชื่อมโยงภาคบริการ เทคโนโลยี การผลิต และโครงสร้างพื้นฐานเข้าด้วยกันมากขึ้น

ในด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รายงาน *World Investment Report 2026* ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) ระบุว่า อินเดียได้รับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ไหลเข้าประมาณ 38.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2568 เพิ่มขึ้นร้อยละ 44 จากปีก่อน และเป็นประเทศผู้รับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศรายใหญ่อันดับ 11 ของโลก การขยายตัวดังกล่าวสะท้อนความสนใจของนักลงทุนต่อขนาดตลาดฐานบุคลากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และมาตรการสนับสนุนการผลิตและอุตสาหกรรมเทคโนโลยีของอินเดีย

อย่างไรก็ดี ศักยภาพทางเศรษฐกิจของอินเดียมาพร้อมกับความท้าทายหลายด้าน ทั้งการสร้างงานให้เพียงพอกับกำลังแรงงาน การพัฒนาทักษะ ความเหลื่อมล้ำและความแตกต่างของระดับการพัฒนาระหว่างรัฐ ต้นทุนโลจิสติกส์ ตลอดจนความซับซ้อนของกฎระเบียบและกระบวนการอนุญาต นักลงทุนและผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจลักษณะเฉพาะของแต่ละรัฐ เลือกพื้นที่และพันธมิตรที่เหมาะสม และติดตามการเปลี่ยนแปลงด้านกฎระเบียบอย่างต่อเนื่อง

2.2 ภาพรวมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-อินเดีย

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-อินเดียมีรากฐานทั้งด้านการค้าสินค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างภาคธุรกิจ โดยอินเดียเป็นคู่ค้าสำคัญที่สุดของไทยในเอเชียใต้ คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 86 ของมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับภูมิภาคดังกล่าว

การยกระดับความสัมพันธ์ไทย-อินเดียเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2568 เป็นพัฒนาการสำคัญที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการขยายความร่วมมือจากการค้าสินค้าไปสู่การลงทุน การค้าบริการ เทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากร และการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน โดยมีกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจและความตกลงทางการค้าที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้

2.3 การลงทุน

การลงทุนเป็นหลักฐานสำคัญว่าความสัมพันธ์ไทย-อินเดียไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการที่ไทยส่งออกสินค้าและเกินดุลการค้า แต่ภาคธุรกิจไทยยังได้นำเงินทุน ความเชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และรูปแบบการบริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจอินเดีย

ข้อมูลฐานะการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยระบุว่า ณ สิ้นปี 2568 ไทยมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงคงค้างในอินเดียประมาณ **3,466.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ** เพิ่มขึ้นจาก 3,341.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ สิ้นปี 2567 ขณะที่อินเดียมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงคงค้างในไทยประมาณ **1,245.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ** ทำให้มูลค่าการลงทุนของไทยในอินเดียมีมูลค่าประมาณ 2.8 เท่า ของการลงทุนอินเดียในไทย

การลงทุนของไทยในอินเดียครอบคลุมหลายสาขา ได้แก่ เกษตรและอาหาร ยานยนต์และชิ้นส่วน เคมีภัณฑ์และวัสดุอุตสาหกรรม พลังงาน ค้าส่งและบริการ ก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และโรงแรม รวมถึงสินค้าอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรมเบา ซึ่งช่วยสร้างการจ้างงาน เชื่อมโยงผู้ผลิตและวัตถุดิบท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาฐานการผลิตภายในอินเดีย

ในอีกด้านหนึ่ง การลงทุนจากอินเดียในไทยยังมีโอกาสขยายตัว โดยเฉพาะในสาขาที่อินเดียมีความสามารถ เช่น IT บริการดิจิทัล ซอฟต์แวร์ FinTech ยาและเภสัชภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ อัญมณี และบริการทางธุรกิจ ไทยจึงควรใช้การลงทุนสองทางเป็นเครื่องมือสร้างความสมดุลและเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

2.4 กรอบความร่วมมือไทย-อินเดีย

ไทยและอินเดียมีกลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจทั้งระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาค ในระดับทวิภาคี ทั้งสองประเทศมีความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียภายใต้ **Early Harvest Scheme (EHS)** ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนกันยายน 2547 ครอบคลุมสินค้า 83 รายการ และมีกลไกคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-อินเดีย (**Joint Trade Committee: JTC**) สำหรับหารือแนวทางขยายการค้าและการลงทุน ตลอดจนแก้ไขอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน

ในระดับภูมิภาค ไทยและอินเดียเป็นภาคีความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (**ASEAN-India Free Trade Area: AIFTA**) ซึ่งครอบคลุมการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน โดยความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน-อินเดีย (**ASEAN-India Trade in Goods Agreement: AITIGA**) อยู่ระหว่างการทบทวนเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงตลาด กฎถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรการศุลกากร และการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยังมีความร่วมมือผ่านกรอบความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (**Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC**) ความร่วมมือรอบมหาสมุทรอินเดีย (**Indian Ocean Rim Association: IORA**) และกรอบแม่โขง-คงคา (**Mekong-Ganga Cooperation: MGC**) ซึ่งสามารถสนับสนุนการเชื่อมโยงด้านการค้า การลงทุน คมนาคม โลจิสติกส์ ดิจิทัล และการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างเอเชียใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

03

INDIA'S POLICY AND INDUSTRIAL LANDSCAPE

ภูมิทัศน์นโยบายและอุตสาหกรรมของอินเดีย

KEY MESSAGE

อินเดียใช้การค้า การลงทุน และนโยบายอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมือยกระดับขีดความสามารถภายในประเทศ โดยมุ่งสร้างกำลังการผลิต เทคโนโลยี การจ้างงาน และมูลค่าเพิ่ม ควบคู่กับการเชื่อมโยงตลาดและห่วงโซ่อุปทานโลก นักลงทุนและคู่ค้าจึงต้องพิจารณาไม่เพียงขนาดตลาด แต่รวมถึงความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรม มาตรฐาน และเป้าหมายระยะยาวของอินเดีย

3.1 ทิศทางการพัฒนาภายใต้กรอบ Viksit Bharat 2047

Viksit Bharat 2047 เป็นกรอบวิสัยทัศน์ระยะยาวที่มุ่งยกระดับอินเดียสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วภายในปี 2047 ซึ่งตรงกับวาระครบรอบ 100 ปีแห่งการได้รับเอกราช โดยให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มผลิตภาพ การสร้างงาน การพัฒนาทุนมนุษย์ และการยกระดับบทบาทของอินเดียในเศรษฐกิจโลก โดยมุ่งขยายขนาดเศรษฐกิจเป็นประมาณ 30 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มรายได้ต่อหัวเป็นมากกว่า 18,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี

การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการขยายฐานการผลิต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การเพิ่มขีดความสามารถด้านนวัตกรรม และการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว ขณะเดียวกัน อินเดียยังให้ความสำคัญกับการเติบโตที่ทั่วถึง การพัฒนาพื้นที่และเมือง การยกระดับคุณภาพชีวิต และการใช้ประโยชน์จากประชากรวัยแรงงานจำนวนมาก

ในมิติเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อินเดียไม่ได้มุ่งพึ่งพาตนเองโดยแยกออกจากเศรษฐกิจโลก แต่ดำเนินแนวทางสร้างความเข้มแข็งภายในควบคู่กับการดึงดูดการลงทุน เทคโนโลยี และการเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ นโยบายการค้าและการลงทุนจึงให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ ใช้วัตถุดิบและผู้ผลิตท้องถิ่น พัฒนาทักษะแรงงาน และเพิ่มศักยภาพการส่งออก

แนวทางดังกล่าวสะท้อนการเปลี่ยนบทบาทของอินเดียจากตลาดผู้บริโภคและฐานบริการขนาดใหญ่ ไปสู่การเป็นฐานการผลิต เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีบทบาทมากขึ้นในห่วงโซ่มูลค่าโลก

3.2 นโยบายและมาตรการขับเคลื่อนที่สำคัญ

Atmanirbhar Bharat: การพึ่งพาตนเองเชิงยุทธศาสตร์

Atmanirbhar Bharat หรือแนวคิด “อินเดียที่พึ่งพาตนเองได้” มุ่งเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและลดความเปราะบางจากการพึ่งพาห่วงโซ่อุปทานภายนอก โดยเฉพาะในสินค้าและเทคโนโลยีที่มีความสำคัญ เช่น อิเล็กทรอนิกส์ เซมิคอนดักเตอร์ ยาและสารตั้งต้นทางเภสัชกรรม อุปกรณ์การแพทย์ พลังงาน แบตเตอรี่ และแร่สำคัญ

แนวทางดังกล่าวไม่ได้หมายถึงการทดแทนการนำเข้าทุกประเภท แต่เป็นการสนับสนุนการผลิตภายในประเทศในสาขาที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงและขีดความสามารถระยะยาว ควบคู่กับการส่งเสริมการส่งออกและการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก การลงทุนจากต่างประเทศจึงยังมีบทบาทสำคัญ หากช่วยเพิ่มเทคโนโลยี การผลิต การจ้างงาน หรือขีดความสามารถของผู้ประกอบการในอินเดีย

Make in India 2.0: การพัฒนาระบบนิเวศการผลิตและบริการ

Make in India 2.0 มุ่งพัฒนาอินเดียให้เป็นศูนย์กลางการผลิต การออกแบบ นวัตกรรม และบริการ โดยครอบคลุม 27 สาขาเป้าหมาย (รายละเอียดตามภาคผนวก) แบ่งเป็นภาคการผลิต 15 สาขา และภาคบริการ 12 สาขา ตั้งแต่อุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ ยา อาหาร สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ พลังงานหมุนเวียน และระบบราง ไปจนถึงบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การท่องเที่ยว โลจิสติกส์ การเงิน การศึกษา และบริการวิศวกรรม

นโยบายนี้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การลดขั้นตอน อนุญาต และการพัฒนาทักษะแรงงาน โดยมองภาคการผลิตและบริการเป็นระบบเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกัน การลงทุน จึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่การตั้งโรงงาน แต่รวมถึงศูนย์วิจัยและพัฒนา การออกแบบ โลจิสติกส์ บริการวิศวกรรม ดิจิทัล และการพัฒนาบุคลากร

Production Linked Incentive: แรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์

มาตรการ Production Linked Incentive (PLI) เป็นกลไกให้สิทธิประโยชน์ทางการเงินตามผลการดำเนินงาน เช่น ยอดขายที่เพิ่มขึ้น การลงทุนใหม่ ปริมาณการผลิต หรือการผลิตสินค้ามูลค่าเพิ่มสูง โดยครอบคลุม **14 สาขายุทธศาสตร์** (รายละเอียดตามภาคผนวก) ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ ยาและสารตั้งต้น อุปกรณ์การแพทย์ ยานยนต์ โทรคมนาคม เหล็กกล้า ชนิดพิเศษ เครื่องใช้ไฟฟ้า อาหาร สิ่งทอ แผงเซลล์แสงอาทิตย์ แบตเตอรี่ และโดรน

PLI สะท้อนการเปลี่ยนจากการให้สิทธิประโยชน์ทั่วไปไปสู่การสนับสนุนที่เชื่อมโยงกับผลผลิตและการลงทุนจริง โดยมีเป้าหมายขยายกำลังการผลิต พัฒนาศักยภาพผู้ผลิตภายในประเทศ และเพิ่มความสามารถในการส่งออก

Digital India และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลสาธารณะ

อินเดียพัฒนา Digital Public Infrastructure (DPI) เพื่อรองรับบริการภาครัฐและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยมี องค์ประกอบสำคัญ เช่น ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตน Aadhaar ระบบชำระเงิน Unified Payments Interface (UPI) และระบบเอกสารดิจิทัล DigiLocker

โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวช่วยลดต้นทุนธุรกรรม เพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน และสนับสนุนการเข้าสู่ระบบ เศรษฐกิจที่เป็นทางการของประชาชนและผู้ประกอบการรายย่อย อีกทั้งยังเอื้อต่อการเติบโตของเทคโนโลยีการเงิน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสุขภาพ การศึกษา และแพลตฟอร์มบริการรูปแบบใหม่

สำหรับ UPI ได้พัฒนาจากระบบการชำระเงินภายในประเทศไปสู่โครงสร้างพื้นฐานที่อินเดียผลักดันให้มีบทบาท ในระดับสากล โดยเปิดให้ใช้งานหรือรับชำระเงินแล้วใน 11 ประเทศ ได้แก่ **สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ฝรั่งเศส ภูฏาน ศรีลังกา เนปาล สิงคโปร์ มอริเชียส กาตาร์ กัมพูชา กรีซ และมัลดีฟส์** ทั้งในรูปแบบการรับชำระเงินผ่าน UPI ในต่างประเทศและการเชื่อมโยงกับระบบการชำระเงินของบางประเทศ เช่น การเชื่อมโยง UPI กับระบบ PayNow ของ สิงคโปร์สำหรับการโอนเงินระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ อินเดียมีแนวทางขยายการเชื่อมโยง UPI กับระบบการชำระเงินของประเทศอื่นเพิ่มเติม โดยให้ความสำคัญกับ ประเทศที่มีชาวอินเดียพำนักอยู่เป็นจำนวนมากและประเทศที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับอินเดียอย่างใกล้ชิด การขยาย เครือข่ายดังกล่าวมีศักยภาพช่วยลดต้นทุนการโอนเงินและลดความยุ่งยากของธุรกรรมข้ามพรมแดน ตลอดจนสนับสนุน การเดินทาง การท่องเที่ยว และการค้าระหว่างประเทศ

PM Gati Shakti และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

PM Gati Shakti National Master Plan เป็นกลไกบูรณาการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลายรูปแบบ ทั้งถนน รถไฟ ท่าเรือ สนามบิน คลังสินค้า เส้นทางขนส่งทางน้ำ โครงการพลังงาน และโครงข่ายดิจิทัล ควบคู่กับ National Logistics Policy เพื่อแก้ปัญหาคอขวด ลดเวลาและต้นทุนการขนส่ง และเชื่อมโยงพื้นที่อุตสาหกรรมกับตลาดและท่าเรือ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์เป็นองค์ประกอบสำคัญของความพยายามยกระดับอินเดียเป็นฐานการผลิต เพื่อรองรับทั้งตลาดภายในและการส่งออก โดยเปิดโอกาสต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับคลังสินค้า ห่วงโซ่ความเย็น การขนส่ง ต่อเนื่องหลายรูปแบบ และเทคโนโลยีบริหารจัดการโลจิสติกส์

India Semiconductor Mission

อินเดียกำหนดให้เซมิคอนดักเตอร์เป็นอุตสาหกรรมสำคัญต่อความมั่นคงทางเทคโนโลยีและการพัฒนาเศรษฐกิจ ดิจิทัล โดย India Semiconductor Mission สนับสนุนการสร้างระบบนิเวศตั้งแต่การออกแบบชิป การผลิตแผ่นเวเฟอร์ การประกอบ การทดสอบและบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนการผลิตวัสดุ อุปกรณ์ และสารเคมีที่เกี่ยวข้อง

นโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายลดการพึ่งพาการนำเข้า เพิ่มความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน และพัฒนาบุคลากรเฉพาะทาง รวมถึงเปิดพื้นที่ให้การลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาเพิ่มเติมส่วนที่อินเดียยังต้องพัฒนา

National Green Hydrogen Mission

ภายใต้ National Green Hydrogen Mission อินเดียตั้งเป้าพัฒนาระบบนิเวศการผลิต การใช้ และการส่งออก ไฮโดรเจนสีเขียว โดยตั้งเป้ากำลังผลิตอย่างน้อย 5 ล้านตันต่อปีภายในปี 2030 พร้อมเพิ่มกำลังผลิตพลังงานหมุนเวียนเพื่อรองรับการผลิตดังกล่าว

การดำเนินงานครอบคลุมการผลิตอิเล็กโทรไลเซอร์ การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาพื้นที่โครงการ และการส่งเสริมการใช้ไฮโดรเจนสีเขียวในอุตสาหกรรม เช่น ปุ๋ย โรงกลั่นน้ำมัน เหล็ก การขนส่ง และการเดินเรือ นโยบายนี้เชื่อมโยงทั้งเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน และการสร้างอุตสาหกรรมใหม่

การพัฒนาทักษะและเกษตรสมัยใหม่

อินเดียให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมอนาคต เช่น อิเล็กทรอนิกส์ ปัญญาประดิษฐ์ ยานยนต์ไฟฟ้า พลังงานสะอาด โลจิสติกส์ การผลิตขั้นสูง และบริการดิจิทัล เพื่อใช้ประโยชน์จากประชากรวัยแรงงานและรองรับการลงทุนใหม่

ในภาคเกษตร อินเดียมุ่งเพิ่มผลิตภาพ ลดความสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว และพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าตั้งแต่การผลิต การรวบรวมผลผลิต ระบบห้องเย็น การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ มาตรฐาน และการตลาด โดยมีเป้าหมายเพิ่มรายได้เกษตรกร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร และรองรับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป

3.3 อุตสาหกรรมยุทธศาสตร์และห่วงโซ่อุปทานเป้าหมาย

เมื่อพิจารณากรอบ Viksit Bharat 2047, Make in India 2.0 และมาตรการ PLI ร่วมกัน จะเห็นว่าอินเดียไม่ได้ส่งเสริมอุตสาหกรรมแบบแยกส่วน แต่พยายามเชื่อมโยงวัตถุดิบ เทคโนโลยี การผลิต พลังงาน โลจิสติกส์ และบริการเข้าด้วยกัน อุตสาหกรรมยุทธศาสตร์สามารถจัดเป็น 7 กลุ่มสำคัญ ดังนี้

กลุ่มอุตสาหกรรม	ทิศทางการพัฒนา
1. ยานยนต์ EV แบตเตอรี่ และชิ้นส่วน	ยกระดับจากฐานการผลิตยานยนต์เดิมสู่ระบบขับเคลื่อนไฟฟ้า แบตเตอรี่ อิเล็กทรอนิกส์ยานยนต์ และเทคโนโลยีการเดินทางสะอาด
2. อิเล็กทรอนิกส์ เซมิคอนดักเตอร์ โทรคมนาคม และดิจิทัล	ขยายการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฮาร์ดแวร์ โทรคมนาคม และระบบนิเวศ เซมิคอนดักเตอร์ พร้อมเชื่อมโยงกับบริการดิจิทัล
3. ยา ชีวเวชภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ และเทคโนโลยีสุขภาพ	รักษาความเข้มแข็งด้านยาสามัญและวัคซีน ควบคู่กับการลดการพึ่งพาสารตั้งต้น และยกระดับสู่ชีวเวชภัณฑ์และนวัตกรรมสุขภาพ
4. พลังงานสะอาด เทคโนโลยีสีเขียว และวัสดุยุทธศาสตร์	ส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน ระบบกักเก็บพลังงาน แบตเตอรี่ ไฮโดรเจนสีเขียว และความมั่นคงด้านแร่และวัสดุสำคัญ
5. เคมีภัณฑ์ ปิโตรเคมี และวัสดุขั้นสูง	พัฒนาจากเคมีภัณฑ์พื้นฐานสู่เคมีภัณฑ์เฉพาะทาง วัสดุสำหรับอิเล็กทรอนิกส์ แบตเตอรี่ ยา และอุตสาหกรรมมูลค่าสูง
6. เกษตร อาหารแปรรูป สิ่งทอ และสินค้าอุปโภคบริโภค	เพิ่มผลิตภาพและมูลค่า พัฒนาการแปรรูป ห่วงโซ่ความเย็น บรรจุภัณฑ์ มาตรฐานอาหาร เส้นใยประดิษฐ์ และสิ่งทอเทคนิค
7. อวกาศ ยาน อวกาศ การป้องกันประเทศ ระบบราง และโลจิสติกส์	ลดการพึ่งพาการนำเข้า พัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง และเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่ง

การจัดกลุ่มดังกล่าวช่วยให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวมถึงบริการสนับสนุนที่จำเป็น และเป็นพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพรายรัฐและโอกาสของภาคธุรกิจไทยในส่วนถัดไป

3.4 เครือข่ายความตกลงทางการค้าของอินเดีย

อินเดียมีเครือข่ายความตกลงการค้าเสรีและความตกลงการค้าแบบให้สิทธิพิเศษที่มีผลใช้บังคับครอบคลุมคู่ภาคีมากกว่า 50 เศรษฐกิจ ทั้งในเอเชีย เอเซียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป ความตกลงสำคัญครอบคลุมทั้งกรอบทวิภาคีและพหุภาคี เช่น ความตกลงเขตการค้าเสรีเอเชียใต้ ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย ตลอดจนความตกลงกับประเทศและกลุ่มเศรษฐกิจสำคัญ (รายละเอียดความตกลงทางการค้าของอินเดียตามภาคผนวก)

แนวทางการจัดทำความตกลงทางการค้าของอินเดียมีลักษณะคัดเลือกคู่เจรจาและสาขาที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการเปิดตลาดสินค้าและบริการของอินเดีย การเคลื่อนย้ายบุคลากรวิชาชีพ การดึงดูด

การลงทุน และการเข้าถึงเทคโนโลยี ขณะเดียวกัน อินเดียยังรักษาพื้นที่นโยบายสำหรับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหว

การเปิดตลาดของอินเดียดำเนินควบคู่กับการใช้มาตรการกำกับดูแล เช่น ภาษีศุลกากร มาตรฐานผลิตภัณฑ์ Quality Control Orders การรับรองตามมาตรฐานของ Bureau of Indian Standards กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และมาตรการเยียวยาทางการค้า ผู้ประกอบการจึงควรพิจารณาทั้งสิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลงและข้อกำหนดภายในประเทศประกอบกัน

สำหรับไทย ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในส่วน Early Harvest Scheme และความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน-อินเดียเป็นกรอบสำคัญในการเข้าถึงตลาด อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์จากความตกลงยังขึ้นอยู่กับโครงสร้างภาษี กฎถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรฐาน กระบวนการศุลกากร และความพร้อมของผู้ประกอบการ

KEY MESSAGE

อินเดียเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีความแตกต่างสูงระหว่างพื้นที่ ทั้งด้านโครงสร้างเศรษฐกิจ ระดับรายได้ ฐานอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และกฎระเบียบ การเข้าสู่ตลาดจึงควรพิจารณาในระดับรัฐและกลุ่มเมือง โดยเลือกพื้นที่ให้สอดคล้องกับสินค้า บริการ รูปแบบการลงทุน และห่วงโซ่อุปทานของผู้ประกอบการ

4.1 อินเดีย: หนึ่งประเทศ หลายตลาด

อินเดียประกอบด้วยรัฐและดินแดนสหภาพที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งด้านจำนวนประชากร ระดับรายได้ พฤติกรรมผู้บริโภค ภาษา วัฒนธรรม ฐานทรัพยากร และโครงสร้างอุตสาหกรรม บางรัฐมีความโดดเด่นด้านการเงินและบริการ บางรัฐเป็นฐานการผลิตยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ ยา เคมีภัณฑ์ หรืออุตสาหกรรมหนัก ขณะที่บางพื้นที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี เกษตร อาหาร และทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนโยบายของรัฐบาลกลางแล้ว รัฐบาลระดับรัฐยังมีบทบาทสำคัญต่อการลงทุนและการประกอบธุรกิจ ทั้งด้านการจัดสรรที่ดิน การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม โครงสร้างพื้นฐาน แรงจูงใจทางการลงทุน การอนุญาต และการพัฒนาทักษะแรงงาน เงื่อนไขทางธุรกิจจึงอาจแตกต่างกันแม้อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

การวิเคราะห์ตลาดอินเดียในระดับประเทศเพียงอย่างเดียวจึงอาจไม่เพียงพอ ผู้ประกอบการควรพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่จากปัจจัยสำคัญ ได้แก่

1. ขนาดและกำลังซื้อของตลาด
2. ฐานอุตสาหกรรมและระบบผู้ผลิตในพื้นที่
3. ความพร้อมของแรงงานและบุคลากรเฉพาะทาง
4. โครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงกับท่าเรือหรือศูนย์กระจายสินค้า
5. นโยบายส่งเสริมการลงทุนและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
6. ความสอดคล้องกับสินค้า บริการ และขีดความสามารถของผู้ประกอบการ

4.2 รัฐและพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพ

มหाराษฏระ: ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเงิน และตลาดผู้บริโภค

รัฐมหाराษฏระเป็นหนึ่งในศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของอินเดีย โดยนครมุมไบมีบทบาทด้านการเงิน ตลาดทุน การค้า บริการ และสำนักงานใหญ่ของบริษัทขนาดใหญ่ ขณะที่เมืองปูเน่เป็นฐานอุตสาหกรรม ยานยนต์ เทคโนโลยี การศึกษา และบริการสมัยใหม่

กำลังซื้อของประชากรเมืองและการขยายตัวของชนชั้นกลางเอื้อต่อสินค้าและบริการที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ สุขภาพ ความสะดวก และประสบการณ์ จึงมีศักยภาพสำหรับอาหารแปรรูป อาหารสุขภาพ สินค้าไลฟ์สไตล์ ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพ การท่องเที่ยว และบริการทางธุรกิจ นอกจากนี้ ฐานอุตสาหกรรมและระบบบริการที่ครบวงจรยังเหมาะกับการลงทุนที่ต้องการเข้าถึงตลาดขนาดใหญ่และเครือข่ายภาคธุรกิจของอินเดีย

เดลีและเขตเมืองหลวงแห่งชาติ: ตลาดขนาดใหญ่และศูนย์กลางกระจายสินค้า

เดลีและเขตเมืองหลวงแห่งชาติ หรือ Delhi National Capital Region (Delhi-NCR) ครอบคลุมพื้นที่เศรษฐกิจที่เชื่อมโยงเดลีกับเมืองสำคัญโดยรอบ เช่น คุรุครามและนอยดา เป็นที่ตั้งของหน่วยงานรัฐบาล สำนักงานใหญ่ของบริษัท ธุรกิจบริการ เทคโนโลยี การค้าปลีก และศูนย์กระจายสินค้า

พื้นที่ดังกล่าวมีตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่และเชื่อมโยงกับรัฐทางตอนเหนือของอินเดีย จึงเหมาะสำหรับสินค้าอุปโภคบริโภค อาหารและเครื่องดื่ม สินค้าสุขภาพ ของตกแต่งบ้าน วัสดุก่อสร้าง และบริการสำหรับผู้บริโภคในเมือง อย่างไรก็ตาม

การแข่งขันสูงและโครงสร้างตลาดมีความหลากหลาย ผู้ประกอบการจึงควรให้ความสำคัญกับการเลือกช่องทางจำหน่าย การกำหนดตำแหน่งสินค้า และการปฏิบัติตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

คุชราต: ฐานการผลิต ปีโตรเคมี และการค้าระหว่างประเทศ

รัฐคุชราตมีความโดดเด่นด้านการผลิต ปีโตรเคมี เคมีภัณฑ์ อัญมณี สิ่งทอ ยา วิศวกรรม และพลังงาน อีกทั้งมีท่าเรือ และโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงกับเส้นทางการค้าในทะเลอาหรับ จึงมีบทบาทสำคัญในภาคการผลิตและการค้าระหว่างประเทศของอินเดีย

สำหรับภาคธุรกิจไทย คุชราตมีศักยภาพทั้งในฐานะแหล่งวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลาง และเป็นพื้นที่สำหรับการลงทุน ในอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับเคมีภัณฑ์ วัสดุ พลาสติก อาหารแปรรูป พลังงานสะอาด และโลจิสติกส์ นอกจากนี้ Gujarat International Finance Tec-City หรือ GIFT City ยังสะท้อนความพยายามของรัฐในการพัฒนาบริการทางการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ

ทมิฬนาฑู: ฐานยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตขั้นสูง

รัฐทมิฬนาฑูเป็นฐานอุตสาหกรรมสำคัญทางตอนใต้ของอินเดีย โดยมีเมืองเจนไนเป็นศูนย์กลางการผลิต ยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร สิ่งทอ และบริการเทคโนโลยี อีกทั้งมีท่าเรือที่สนับสนุนการนำเข้าและส่งออก สินค้าอุตสาหกรรม

ฐานผู้ผลิตและบุคลากรด้านวิศวกรรมทำให้รัฐนี้มีศักยภาพต่อการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานยานยนต์ ยานยนต์ไฟฟ้า ชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร และวัสดุอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ของไทยในอุตสาหกรรมการผลิต และชิ้นส่วน นอกจากนี้ ตลาดเมืองยังเปิดโอกาสให้แก่ธุรกิจอาหาร บริการสุขภาพ การท่องเที่ยว และบริการที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรม

กรณาฏกะ: ศูนย์กลางเทคโนโลยีและนวัตกรรม

รัฐกรณาฏกะ โดยเฉพาะเมืองเบงกาลอร์ เป็นศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ ปัญญาประดิษฐ์ การวิจัยและพัฒนา ธุรกิจสตาร์ทอัพ อากาศยาน และเทคโนโลยีขั้นสูง มีระบบนิเวศที่ประกอบด้วยบริษัทเทคโนโลยี สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย นักลงทุน และบุคลากรทักษะสูง

พื้นที่นี้จึงมีศักยภาพสำหรับความร่วมมือด้านการพัฒนาซอฟต์แวร์ การประยุกต์ใช้ AI ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ เทคโนโลยีการเงิน เทคโนโลยีสุขภาพ และการพัฒนาทักษะบุคลากร ภาคธุรกิจไทยสามารถเชื่อมโยงเทคโนโลยีของอินเดีย เข้ากับฐานการผลิต บริการ การท่องเที่ยว สุขภาพ และโลจิสติกส์ของไทย เพื่อเพิ่มผลิตภาพและพัฒนาบริการใหม่

เตลังคานาและอานธรประเทศ: ยา เทคโนโลยีชีวภาพ และการเชื่อมโยงชายฝั่งตะวันออก

รัฐเตลังคานามีเมืองไฮเดอราบัดเป็นศูนย์กลางด้านยา ชีววิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ และบริการธุรกิจ โดยมีระบบนิเวศด้านการวิจัย การผลิตยา และบุคลากรวิทยาศาสตร์ที่เข้มแข็ง

รัฐอานธรประเทศมีฐานเกษตร อาหาร ยา อุตสาหกรรม และโครงสร้างพื้นฐานชายฝั่ง โดยเมืองท่าและพื้นที่ อุตสาหกรรมสามารถสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการค้าทางทะเล พื้นที่ทั้งสองรัฐจึงมีศักยภาพต่อความร่วมมือ ด้านยาและวัตถุดิบทางเภสัชกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ อาหารแปรรูป ระบบห้องเย็น โลจิสติกส์ และบริการดิจิทัล

โอริสสา: ทรัพยากร วัสดุ และอุตสาหกรรมต้นน้ำ

รัฐโอริสสามีทรัพยากรแร่และฐานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับเหล็ก อะลูมิเนียม โลหะ และพลังงาน รวมทั้งมีพื้นที่ ชายฝั่งและท่าเรือที่สนับสนุนการขนส่งวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม

รัฐนี้จึงมีความสำคัญในฐานะส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานวัสดุและอุตสาหกรรมต้นน้ำ โดยอาจเชื่อมโยงกับความต้องการ วัตถุดิบของภาคอุตสาหกรรมไทย ตลอดจนการลงทุนด้านการแปรรูปวัสดุ โลจิสติกส์ พลังงานสะอาด และการพัฒนา อุตสาหกรรมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรประเมินมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม การจัดหาวัตถุดิบ อย่างรับผิดชอบ และความผันผวนของตลาดสินค้าโภคภัณฑ์ประกอบการตัดสินใจ

4.3 การเชื่อมโยงพื้นที่กับสาขาเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ

เมื่อพิจารณาความต้องการของอินเดียร่วมกับศักยภาพของไทย สามารถกำหนดพื้นที่ความร่วมมือที่สร้างประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายได้ ดังนี้

รัฐ/พื้นที่เศรษฐกิจ	จุดเด่นสำคัญ	สาขาที่มีศักยภาพเชื่อมโยงกับไทย
มหาราษฏระ	การเงิน บริการ ตลาดผู้บริโภค และฐานยานยนต์	อาหารมูลค่าเพิ่ม สุขภาพและเวลเนส บริการ โรงแรม ยานยนต์ และบริการธุรกิจ
เดลี-NCR	ตลาดผู้บริโภค ศูนย์กลางธุรกิจ และเครือข่ายกระจายสินค้า	อาหาร สินค้าสุขภาพ สินค้าไลฟ์สไตล์ ของตกแต่งบ้าน วัสดุก่อสร้างและบริการ
คุชราต	ปิโตรเคมี เคมีภัณฑ์ อัญมณี พลังงาน และท่าเรือ	วัตถุดิบและวัสดุอุตสาหกรรม อาหารแปรรูป พลังงานสะอาด การเงิน และโลจิสติกส์
ทมิฬนาฑู	ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร และการผลิตขั้นสูง	ชิ้นส่วนยานยนต์และ EV อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร วัสดุอุตสาหกรรม และอาหาร
กรณาฏกะ	IT ซอฟต์แวร์ AI สตาร์ทอัพ และการวิจัย	บริการดิจิทัล AI FinTech HealthTech การพัฒนาบุคลากร และนวัตกรรม
เตลังคานา- อานธรประเทศ	ยา ชีววิทยาศาสตร์ IT เกษตร อาหาร และท่าเรือ	ยาและวัตถุดิบทางเภสัชกรรม เทคโนโลยีชีวภาพ อาหารแปรรูป ห้องเย็น และโลจิสติกส์
โอริสสา	แร่ โลหะ อุตสาหกรรมต้นน้ำ และท่าเรือ	วัตถุดิบ วัสดุขั้นสูง การแปรรูป โลจิสติกส์ และพลังงานสะอาด

4.4 ข้อพิจารณาในการเลือกพื้นที่

การเลือกพื้นที่ในอินเดียไม่ควรพิจารณาเฉพาะขนาดตลาดหรือสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน แต่ควรประเมินความเหมาะสมตลอดห่วงโซ่มูลค่า ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ ผู้ผลิตชิ้นส่วน แรงงาน โครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง ไปจนถึงการเข้าถึงผู้บริโภคและตลาดส่งออก

สำหรับธุรกิจที่มุ่งจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค เมืองขนาดใหญ่และพื้นที่ที่มีกำลังซื้อสูงอาจเป็นจุดเริ่มต้นที่เหมาะสม ขณะที่ธุรกิจการผลิตควรให้ความสำคัญกับฐานผู้ผลิต เขตอุตสาหกรรม ท่าเรือ และความพร้อมด้านพลังงานและแรงงาน ส่วนธุรกิจเทคโนโลยีและบริการควรพิจารณาระบบนิเวศด้านบุคลากร สถาบันวิจัย เงินทุน และพันธมิตรทางธุรกิจ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการควรติดตามกฎระเบียบทั้งในระดับรัฐบาลกลางและระดับรัฐ เนื่องจากข้อกำหนดด้านการอนุญาตที่ดิน แรงงาน ภาษีท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม และสิทธิประโยชน์อาจแตกต่างกัน การศึกษาความเป็นไปได้ การตรวจสอบพันธมิตรทางธุรกิจ และการใช้บริการผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่จึงเป็นขั้นตอนสำคัญก่อนเข้าสู่ตลาดหรือตัดสินใจลงทุน

05

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

โอกาสและความท้าทายในการเข้าสู่ตลาดอินเดีย

KEY MESSAGE

อินเดียเปิดโอกาสแก่ไทยทั้งด้านการค้า การลงทุน การค้าบริการ และการเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน แต่การเข้าสู่ตลาดต้องอาศัยความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับมาตรฐาน กฎระเบียบ ความแตกต่างระหว่างรัฐ และพฤติกรรมผู้บริโภค ผู้ประกอบการจึงควรเลือกตลาดและรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสม พร้อมพัฒนาจากการส่งออกสินค้าไปสู่การสร้างพันธมิตร การลงทุน และการพัฒนามูลค่าเพิ่มร่วมกัน

5.1 โอกาสทางการค้า บริการ และการลงทุนของไทย

การเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของเมือง และกำลังซื้อของชนชั้นกลาง ทำให้อินเดียเป็นตลาดที่มีศักยภาพสำหรับสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์คุณภาพ สุขภาพ ความสะดวก และวิถีชีวิตสมัยใหม่ ขณะเดียวกัน นโยบายส่งเสริมการผลิต โครงสร้างพื้นฐาน ดิจิทัล และพลังงานสะอาดของอินเดียยังเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจไทยเข้าไปเชื่อมโยงในฐานะผู้ลงทุน ผู้ผลิต ผู้ให้บริการ และพันธมิตรทางเทคโนโลยี

อาหาร เกษตรแปรรูป และห่วงโซ่อุปทาน

ขนาดตลาดและความหลากหลายของผู้บริโภคอินเดียเปิดโอกาสให้แก่สินค้าอาหารแปรรูป อาหารสุขภาพ เครื่องปรุงรส ผลิตภัณฑ์จากผลไม้ อาหารพร้อมรับประทาน และผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม อย่างไรก็ตาม โอกาสไม่ได้จำกัดอยู่แค่การส่งออกสินค้าสำเร็จรูปเท่านั้น แต่ครอบคลุมการลงทุนและการให้บริการตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ ระบบห้องเย็น โลจิสติกส์ควบคุมอุณหภูมิ มาตรฐานความปลอดภัยอาหาร ไปจนถึงการตรวจสอบย้อนกลับ

ไทยมีประสบการณ์ด้านอุตสาหกรรมอาหาร การบริหารคุณภาพ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับตลาดต่างประเทศ จึงสามารถนำความเชี่ยวชาญดังกล่าวไปเชื่อมโยงกับฐานวัตถุดิบและตลาดของอินเดียได้ โดยเฉพาะการร่วมลงทุนหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับรสนิยม วัฒนธรรม และข้อกำหนดด้านอาหารของแต่ละพื้นที่

สุขภาพ ยา และเวลเนส

อินเดียเป็นฐานการผลิตยาสามัญ วัคซีน และสารตั้งต้นทางเภสัชกรรมที่สำคัญของโลก ขณะที่ไทยมีจุดแข็งด้านบริการสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพร สปา และการดูแลสุขภาพ ความเกื้อกูลดังกล่าวเปิดโอกาสให้เกิดทั้งการค้าและความร่วมมือด้านการวิจัย การผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการบริการ

ความร่วมมือกับอินเดียสามารถช่วยไทยกระจายแหล่งจัดหายา วัตถุดิบ และเทคโนโลยีสุขภาพ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการไทยสามารถต่อยอดบริการและองค์ความรู้ด้านเวลเนส อาหารสุขภาพ การบริหารสถานพยาบาล และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเข้าสู่ตลาดอินเดีย ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์และบริการต้องปฏิบัติตามมาตรฐานด้านคุณภาพ ความปลอดภัย การขึ้นทะเบียน และการรับรองวิชาชีพของแต่ละประเทศ

การท่องเที่ยว การโรงแรม และบริการ

การเพิ่มขึ้นของรายได้และการเดินทางระหว่างประเทศทำให้อินเดียเป็นตลาดนักท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อไทย โดยมีโอกาสในหลายกลุ่ม เช่น การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การประชุมและงานแสดงสินค้า การจัดงานแต่งงาน และการเดินทางเชิงศาสนาและวัฒนธรรม

ในอีกด้านหนึ่ง การเติบโตของเมืองและภาคการท่องเที่ยวภายในอินเดียเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยนำความเชี่ยวชาญด้านการบริหารโรงแรม ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม การออกแบบประสบการณ์ลูกค้า สปา และการพัฒนาบุคลากรเข้าไปให้บริการหรือลงทุน โดยอาจดำเนินการผ่านการร่วมทุน แฟรนไชส์ สัญญาบริหาร หรือความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการท้องถิ่น

ดิจิทัล เทคโนโลยี และการพัฒนาบุคลากร

ความเข้มแข็งของอินเดียด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีการเงิน และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ สามารถสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของภาคธุรกิจไทยได้ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในภาคการผลิต อาหาร สุขภาพ การท่องเที่ยว การโรงแรม ค้าปลีก และโลจิสติกส์

โอกาสสำคัญอยู่ที่การพัฒนาโซลูชันและบุคลากรร่วมกัน เช่น ซอฟต์แวร์สำหรับธุรกิจ ระบบบริหารโรงแรม แพลตฟอร์มการค้า ระบบชำระเงิน การวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ขณะที่ไทยสามารถเป็นพื้นที่สำหรับบริษัทเทคโนโลยีอินเดียในการเชื่อมโยงตลาดอาเซียน หากความร่วมมือดังกล่าวก่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ การพัฒนาบุคลากร และมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยด้วย

ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตขั้นสูง

ไทยและอินเดียต่างมีฐานการผลิตยานยนต์ ชิ้นส่วน อิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ และวัสดุอุตสาหกรรม แต่มีโครงสร้างตลาดและความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน จึงมีโอกาสเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานระหว่างกัน ตั้งแต่วัตถุดิบ ชิ้นส่วน การผลิตขั้นกลาง การประกอบ ไปจนถึงบริการวิศวกรรมและการทดสอบ

การเปลี่ยนผ่านสู่ยานยนต์ไฟฟ้า แบตเตอรี่ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตอัจฉริยะ ทำให้ความร่วมมือไม่ได้จำกัดอยู่ที่การค้าชิ้นส่วน แต่รวมถึงการร่วมลงทุน การพัฒนาผู้ผลิต การวิจัยและพัฒนา และการใช้ฐานการผลิตของทั้งสองประเทศเชื่อมโยงกับตลาดภูมิภาค

พลังงานสะอาดและเศรษฐกิจสีเขียว

การขยายตัวของเศรษฐกิจและความต้องการพลังงานของอินเดียเปิดโอกาสด้านพลังงานหมุนเวียน ระบบกักเก็บพลังงาน แบตเตอรี่ ไฮโดรเจนสีเขียว โครงข่ายไฟฟ้า เทคโนโลยีประหยัดพลังงาน และบริการทางวิศวกรรม

ภาคธุรกิจไทยที่มีประสบการณ์ด้านพลังงาน วัสดุ การบริหารโครงการ และโครงสร้างพื้นฐานสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมผ่านการลงทุน การเป็นผู้จัดหาเทคโนโลยี หรือการร่วมพัฒนาโครงการ ขณะเดียวกัน ความร่วมมือด้านแร่และวัสดุสำคัญสามารถช่วยกระจายแหล่งจัดหาและเพิ่มความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมไทย โดยควรคำนึงถึงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมและการจัดหาวัตถุดิบอย่างรับผิดชอบ

โลจิสติกส์และการเชื่อมโยงตลาดภูมิภาค

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ท่าเรือ รถไฟ คลังสินค้า และระบบดิจิทัลของอินเดียช่วยเพิ่มโอกาสด้านโลจิสติกส์ การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ห่วงโซ่ความเย็น และระบบติดตามสินค้า

ในเชิงยุทธศาสตร์ ไทยสามารถใช้ความเชื่อมโยงกับอาเซียนสนับสนุนการเข้าสู่ตลาดเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของธุรกิจอินเดีย ขณะที่อินเดียสามารถเป็นจุดเชื่อมต่อของธุรกิจไทยไปยังเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป อย่างไรก็ดี การใช้ฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังตลาดที่สามต้องพิจารณากฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรฐาน และเงื่อนไขของความตกลงการค้าที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ

5.2 ความท้าทายและข้อควรพิจารณาสำหรับผู้ประกอบการ

กฎระเบียบและมาตรฐานผลิตภัณฑ์

อินเดียใช้ข้อกำหนดด้านมาตรฐานและคุณภาพกับสินค้าหลายประเภท เช่น Quality Control Orders และการรับรองตามมาตรฐานของ Bureau of Indian Standards รวมถึงข้อกำหนดเฉพาะด้านอาหาร ยา เครื่องมือแพทย์ เคมีภัณฑ์ และสินค้าอุตสาหกรรม

ผู้ประกอบการควรตรวจสอบข้อกำหนดก่อนส่งออกหรือเริ่มลงทุน เนื่องจากกระบวนการทดสอบ การตรวจโรงงาน การขึ้นทะเบียน และการรับรองอาจใช้เวลาและมีต้นทุน การเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดหรือช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านยังอาจส่งผลกระทบต่อวางแผนผลิตและส่งมอบสินค้า

ภาษี ศุลกากร และกฎถิ่นกำเนิดสินค้า

แม้ไทยจะสามารถใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ความตกลงการค้าที่เกี่ยวข้อง แต่สินค้าบางรายการยังเผชิญอัตราภาษีโครงสร้างภาษีภายใน และข้อกำหนดศุลกากรที่ซับซ้อน ผู้ประกอบการต้องพิจารณาพิกัดศุลกากร มูลค่าศุลกากร เอกสารประกอบ และกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าให้ถูกต้อง

สำหรับการผลิตร่วมเพื่อส่งออกไปตลาดอื่น จำเป็นต้องประเมินว่าสินค้าผ่านหลักเกณฑ์ถิ่นกำเนิดของความตกลงนั้นหรือไม่ การเคลื่อนย้ายสินค้าไปประกอบเพียงเล็กน้อยอาจไม่เพียงพอให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี

ความแตกต่างระหว่างรัฐ

กฎระเบียบ การอนุญาต ที่ดิน แรงงาน ภาษีท้องถิ่น โครงสร้างพื้นฐาน และสิทธิประโยชน์อาจแตกต่างกันระหว่างรัฐ การเลือกพื้นที่จากขนาดตลาดหรือแรงจูงใจด้านภาษีเพียงอย่างเดียวอาจไม่สะท้อนต้นทุนและความพร้อมตลอดห่วงโซ่อุปทาน

ผู้ประกอบการจึงควรประเมินทั้งตลาดปลายทาง แหล่งวัตถุดิบ ผู้ผลิตสนับสนุน แรงงาน พลังงาน ระบบขนส่ง และระยะทางจากท่าเรือ พร้อมศึกษาข้อมูลและแนวปฏิบัติของรัฐเป้าหมายเป็นรายกรณี

โครงสร้างตลาดและการแข่งขัน

ตลาดอินเดียมีทั้งผู้ประกอบการท้องถิ่นขนาดใหญ่ ผู้ผลิตรายย่อย บริษัทข้ามชาติ และแพลตฟอร์มดิจิทัล การแข่งขันจึงแตกต่างกันตามระดับราคา ช่องทางจำหน่าย และพื้นที่ สินค้าที่ประสบความสำเร็จในตลาดอื่นอาจต้องปรับขนาดบรรจุภัณฑ์ รสชาติ ราคา หรือรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะกับผู้บริโภคอินเดีย

การเข้าสู่ตลาดควรเริ่มจากการระบุกลุ่มลูกค้าและพื้นที่เป้าหมายอย่างชัดเจน ทดลองตลาดในขนาดที่เหมาะสม และขยายธุรกิจตามผลตอบรับ มากกว่าการใช้แนวทางเดียวกับตลาดอินเดียทั่วประเทศ

การเลือกพันธมิตรและรูปแบบธุรกิจ

พันธมิตรท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการเข้าถึงช่องทางจำหน่าย ความเข้าใจกฎระเบียบ การจัดหาวัตถุดิบ และการบริหารความสัมพันธ์ในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรตรวจสอบฐานะ ความน่าเชื่อถือ ประสิทธิภาพ และเครือข่ายของคู่ค้าอย่างรอบคอบ

สัญญาทางธุรกิจควรกำหนดบทบาท ความรับผิดชอบ การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา การรักษาความลับ การแบ่งปันผลประโยชน์ และวิธีระงับข้อพิพาทให้ชัดเจน โดยเลือกใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ภาษี และการบัญชีที่เข้าใจบริบทของอินเดีย

โลจิสติกส์และการบริหารห่วงโซ่อุปทาน

ระยะทาง ขนาดประเทศ ความแตกต่างของโครงสร้างพื้นฐาน และความหนาแน่นของเมืองอาจทำให้ต้นทุนและระยะเวลาขนส่งแตกต่างกันมากในแต่ละเส้นทาง โดยเฉพาะสินค้าที่ต้องควบคุมอุณหภูมิ มีอายุจำกัด หรือมีข้อกำหนดเฉพาะในการจัดเก็บ

ผู้ประกอบการควรวางแผนจุดกระจายสินค้า ปริมาณสินค้าคงคลัง รูปแบบการขนส่ง ประกันภัย และผู้ให้บริการโลจิสติกส์ให้เหมาะสม รวมถึงเตรียมแผนรองรับความล่าช้าหรือการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดที่อาจเกิดขึ้น

5.3 บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนภาคธุรกิจ

การสนับสนุนภาคธุรกิจไทยเข้าสู่ตลาดอินเดียจำเป็นต้องดำเนินการอย่างบูรณาการตั้งแต่การให้ข้อมูล การเตรียมความพร้อม การส่งเสริมตลาด ไปจนถึงการหาหรือลดอุปสรรคทางการค้า โดยควรให้ความสำคัญกับบทบาทต่อไปนี้

1. การพัฒนาข้อมูลตลาดในระดับรัฐและรายสาขา เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถประเมินขนาดตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค กฎระเบียบ คู่แข่ง ช่องทางจำหน่าย และมาตรการส่งเสริมการลงทุนได้อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
2. การเพิ่มการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้า ผ่านการให้คำปรึกษาด้านพิกัดศุลกากร กฎถิ่นกำเนิดสินค้า เอกสารรับรอง และขั้นตอนศุลกากร โดยเฉพาะสำหรับ SMEs ที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากรและความรู้เฉพาะทาง
3. การส่งเสริมความร่วมมือด้านมาตรฐานและการรับรอง โดยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การหารือเกี่ยวกับข้อกำหนดทางเทคนิค และการลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการทดสอบและรับรอง โดยไม่ลดทอนมาตรฐานด้านคุณภาพและความปลอดภัย
4. การเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจและการลงทุน ผ่านกิจกรรมจับคู่ธุรกิจ งานแสดงสินค้า คณะผู้แทนการค้า และความร่วมมือกับหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรม สถาบันการเงิน และหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของแต่ละรัฐ

5. การสนับสนุนการพัฒนาจากการส่งออกไปสู่การลงทุนและการสร้างมูลค่าร่วม โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการลงทุน การร่วมทุน แฟรนไชส์ การให้สิทธิทางธุรกิจ การจัดตั้งศูนย์บริการ และการพัฒนาผู้ผลิตในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ประกอบการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับขนาดและความพร้อมของตน

6. การจัดตั้งช่องทางรับฟังและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรวบรวมอุปสรรคจากภาคธุรกิจ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำประเด็นที่มีลักษณะร่วมเข้าสู่กลไกหารือระหว่างไทยกับอินเดียอย่างเป็นระบบ

KEY MESSAGE

ไทยและอินเดียควรยกระดับความสัมพันธ์จากคู่ค้าไปสู่ “พันธมิตรทางยุทธศาสตร์ที่ไว้วางใจได้” (Trusted Strategic Partnership) โดยเชื่อมโยงจุดแข็งของทั้งสองประเทศผ่านการร่วมสร้าง-ร่วมลงทุน (Co-Creation, Co-Investment) เพื่อพัฒนาสินค้า บริการ เทคโนโลยี และธุรกิจใหม่ ตลอดจนเชื่อมโยงเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานโลกและขยายโอกาสไปยังตลาดประเทศที่สาม

จากการวิเคราะห์เศรษฐกิจ นโยบาย อุตสาหกรรม และศักยภาพเชิงพื้นที่ของอินเดีย สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ไทย-อินเดียยังมีโอกาสขยายตัวได้อีกมาก โดยควรต่อยอดจากการค้าสินค้าไปสู่การร่วมสร้างมูลค่าผ่านการลงทุน บริการ เทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากร และการผลิตร่วม อาศัยจุดแข็งที่เกื้อกูลกันของทั้งสองประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางเศรษฐกิจและเชื่อมโยงเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานโลก

6.1 การยกระดับการค้าและการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ

การขยายการค้าไทย-อินเดียควรดำเนินควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากความตกลงทางการค้าที่มีอยู่ โดยเฉพาะความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดียในส่วน Early Harvest Scheme และความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน-อินเดีย รวมถึงการติดตามการพัฒนาความตกลงและกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐและภาคธุรกิจควรร่วมกันส่งเสริมความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี พิกัดศุลกากร กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า และการจัดเตรียมเอกสาร โดยเฉพาะสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อาจมีข้อจำกัดด้านบุคลากรและข้อมูลการใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างถูกต้องจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย

ขณะเดียวกัน ควรส่งเสริมความร่วมมือด้านศุลกากร มาตรฐาน การตรวจสอบ และการรับรองผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสของกฎระเบียบ ลดความซ้ำซ้อน และอำนวยความสะดวกในการนำเข้าส่งออก โดยไม่ลดทอนมาตรฐานด้านคุณภาพ สุขอนามัย ความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภค

การขยายความสัมพันธ์ควรครอบคลุมการค้าสองทาง โดยสนับสนุนการส่งออกสินค้าและบริการที่ไทยมีศักยภาพควบคู่กับการนำเข้าสินค้า วัตถุดิบ เทคโนโลยี และบริการจากอินเดียที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตและการยกระดับเศรษฐกิจไทย แนวทางนี้จะช่วยกระจายแหล่งจัดหา เพิ่มความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน และสร้างความสมดุลของความสัมพันธ์ในระยะยาว

ในระดับนโยบาย ควรใช้การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-อินเดียเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดประเด็นความร่วมมือ ติดตามความคืบหน้า และรวบรวมอุปสรรคจากภาคธุรกิจ ทั้งด้านศุลกากร กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรฐาน และมาตรการที่มีใช้ภาษี เพื่อให้ความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนสามารถพัฒนาไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม

6.2 การส่งเสริมการลงทุนและการผลิตร่วม

การร่วมสร้าง-ร่วมลงทุน (Co-Creation, Co-Investment) ควรเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับความสัมพันธ์จากการซื้อขายสินค้าไปสู่การสร้างสินค้า บริการ เทคโนโลยี และธุรกิจใหม่ร่วมกัน โดยเชื่อมโยงจุดแข็งของอินเดียด้านตลาด บุคลากร เทคโนโลยี และนวัตกรรม เข้ากับความสามารถของไทยด้านการผลิตตลอดห่วงโซ่คุณค่า คุณภาพและมาตรฐานสินค้า การบริหารจัดการ และบทบาทในฐานะประตูอาเซียน

การลงทุนไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ที่การตั้งโรงงานขนาดใหญ่ แต่สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การร่วมทุน การให้สิทธิทางธุรกิจ การบริหารกิจการ ศูนย์บริการ ศูนย์วิจัยและพัฒนา การพัฒนาซอฟต์แวร์ ตลอดจนความร่วมมือกับ

สถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการท้องถิ่น รูปแบบที่เหมาะสมควรพิจารณาตามขนาดธุรกิจ ความพร้อมด้านเงินทุน เทคโนโลยี และลักษณะของตลาด

การผลิตร่วมควรมุ่งเชื่อมโยงขีดความสามารถของทั้งสองประเทศตลอดห่วงโซ่มูลค่า ตั้งแต่วัตถุดิบ ชิ้นส่วน การผลิต ชิ้นกลาง การประกอบ การออกแบบ การวิจัยและพัฒนา ไปจนถึงบริการสนับสนุน โดยให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยี การพัฒนาทักษะ การยกระดับมาตรฐาน และการสร้างโอกาสแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่

นอกจากนี้ ไทยและอินเดียสามารถพัฒนาการผลิตร่วมเพื่อรองรับตลาดของทั้งสองประเทศและตลาดที่สาม อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการต้องพิจารณาว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และเงื่อนไขของความตกลงทางการค้าแต่ละฉบับอย่างรอบคอบ

6.3 สาขาความร่วมมือที่มีศักยภาพ

จากจุดแข็ง ความต้องการทางเศรษฐกิจ และทิศทางนโยบายของทั้งสองประเทศ ไทยและอินเดียสามารถเริ่มต้นความร่วมมือใน 5 สาขาที่มีศักยภาพ ได้แก่ อาหารแปรรูป สุขภาพและเวลเนส อุตสาหกรรมสีเขียว อัญมณีและเครื่องประดับ และอุตสาหกรรมบริการ โดยมุ่งต่อยอดจากการซื้อขายสินค้าไปสู่การร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์ การลงทุน การถ่ายทอดองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากร และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า

1) อาหารแปรรูป

Food Processing

ไทยมีความเชี่ยวชาญด้านการแปรรูปอาหาร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ มาตรฐานความปลอดภัยอาหาร ระบบห้องเย็น และโลจิสติกส์ควบคุมอุณหภูมิ ขณะที่อินเดียมีฐานวัตถุดิบทางการเกษตรที่หลากหลาย ตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่ และความต้องการยกระดับการแปรรูปและลดการสูญเสียตลอดห่วงโซ่อุปทาน

ความร่วมมือสามารถครอบคลุมการร่วมลงทุนในโรงงานแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาระบบห้องเย็นและคลังสินค้า การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การยกระดับมาตรฐานและระบบตรวจสอบย้อนกลับ ตลอดจนการร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับรสนิยมและกำลังซื้อของผู้บริโภคแต่ละพื้นที่ โดยสามารถใช้ฐานการผลิตในอินเดียรองรับทั้งตลาดภายในประเทศและการส่งออกไปยังตลาดอื่น

2) สุขภาพและเวลเนส

Health and Wellness

ไทยมีจุดแข็งด้านบริการสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สปา การแพทย์แผนไทย อาหารเพื่อสุขภาพ และผลิตภัณฑ์สมุนไพร ขณะที่อินเดียมีความเข้มแข็งด้านยาและเภสัชภัณฑ์ สารตั้งต้นทางเภสัชกรรม วัคซีน เทคโนโลยีสุขภาพ และการแพทย์ดั้งเดิม โดยเฉพาะอายุรเวท

ทั้งสองประเทศสามารถร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่เชื่อมโยงอาหาร สุขภาพ การแพทย์ดั้งเดิม และการท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือด้านการวิจัย การผลิต การพัฒนาบุคลากร และการยกระดับมาตรฐาน ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความปลอดภัย การรับรองผลิตภัณฑ์ และการยอมรับคุณสมบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคและสนับสนุนการเข้าสู่ตลาดของทั้งสองประเทศ

3) อุตสาหกรรมสีเขียว

Green Industries

การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำเปิดโอกาสให้ไทยและอินเดียเชื่อมโยงความร่วมมือด้านพลังงานหมุนเวียน ระบบกักเก็บพลังงาน แบตเตอรี่ ยานยนต์ไฟฟ้า ไฮโดรเจนและแอมโมเนียสีเขียว เทคโนโลยีประหยัดพลังงาน ตลอดจนวัสดุและบริการที่สนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือควรมุ่งจากการค้าสินค้าและอุปกรณ์ไปสู่การร่วมลงทุน การพัฒนาโครงการ การเชื่อมโยงผู้ผลิตและผู้ให้บริการ การวิจัยและพัฒนา และการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี โดยนำประสบการณ์ของไทยด้านการผลิต วิศวกรรม วัสดุ อุตสาหกรรม และการบริหารโครงการ มาเชื่อมโยงกับตลาด ฐานการผลิต และนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียวของอินเดีย พร้อมคำนึงถึงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการจัดหาวัตถุดิบอย่างรับผิดชอบ

4) อัญมณีและเครื่องประดับ

Gems and Jewellery

อินเดียมีความได้เปรียบด้านวัตถุดิบ เครื่องขายการค้า การผลิต และตลาดอัญมณีขนาดใหญ่ ขณะที่ไทยมีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบ การเจียระไน การผลิตเครื่องประดับ ฝีมือแรงงาน และการพัฒนาสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่ม จุดแข็งของทั้งสองประเทศจึงสามารถเชื่อมโยงกันได้ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบจนถึงการออกแบบ การผลิต และการทำตลาด

แนวทางความร่วมมืออาจครอบคลุมการจับคู่ธุรกิจ การร่วมพัฒนาคอลเลกชัน การยกระดับทักษะช่างฝีมือ การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและตรวจสอบคุณภาพ ตลอดจนความร่วมมือด้านมาตรฐาน การรับรอง และการตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดระดับกลางและระดับบน รวมถึงตลาดประเทศที่สาม

5) อุตสาหกรรมบริการ

Services and Hospitality

ไทยมีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม อาหารและเครื่องดื่ม สปา การออกแบบประสบการณ์ลูกค้า และการพัฒนาบุคลากรด้านบริการ ขณะที่อินเดียมีประชากรวัยแรงงานจำนวนมาก ตลาดการท่องเที่ยวและบริการที่กำลังขยายตัว ตลอดจนความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์ ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีการเงิน และบริการดิจิทัล

ความร่วมมือสามารถดำเนินการผ่านการลงทุนและบริหารกิจการโรงแรมและร้านอาหาร การให้บริการที่ปรึกษา การพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพ การฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนบุคลากร ตลอดจนการร่วมพัฒนาระบบดิจิทัลสำหรับธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม สุขภาพ และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยควรมุ่งสร้างทักษะ องค์ความรู้ และขีดความสามารถภายในของทั้งสองฝ่ายควบคู่กับการขยายตลาดบริการ

6.4 ความเชื่อมโยงทางกายภาพ ดิจิทัล และระหว่างประชาชน

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจจะขยายตัวได้อย่างเต็มศักยภาพเมื่อมีการเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการขนส่ง ระบบดิจิทัล และการเดินทางระหว่างประชาชน

ความเชื่อมโยงทางกายภาพ ควรให้ความสำคัญกับเส้นทางเดินเรือ การขนส่งทางอากาศ การเชื่อมโยงท่าเรือ คลังสินค้า ห่วงโซ่ความเย็น และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ เพื่อช่วยลดต้นทุนและระยะเวลาในการเคลื่อนย้ายสินค้า รวมทั้งรองรับการขยายตัวของการค้าและการลงทุน

ความเชื่อมโยงทางดิจิทัล ครอบคลุมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ระบบชำระเงิน เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และบริการดิจิทัลข้ามพรมแดน ไทยและอินเดียเห็นพ้องที่จะเร่งรัดการเชื่อมโยงระบบ PromptPay-UPI เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การค้า การท่องเที่ยว และการชำระเงินข้ามพรมแดน โดยต้องดำเนินการภายใต้ข้อกำหนดด้านเทคนิค ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ การคุ้มครองข้อมูล และการคุ้มครองผู้บริโภค

ความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน ควรได้รับการส่งเสริมผ่านการท่องเที่ยว การศึกษา การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนบุคลากร การประชุมและงานแสดงสินค้า ตลอดจนเครือข่ายผู้ประกอบการและชุมชนธุรกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และเครือข่ายที่เอื้อต่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระยะยาว

เมื่อเชื่อมโยงทั้งสามมิติเข้าด้วยกัน ไทยสามารถทำหน้าที่เป็นฐานเชื่อมอินเดียกับอาเซียน ขณะที่อินเดียสามารถช่วยเชื่อมไทยกับเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศมีความสำคัญต่อห่วงโซ่คุณค่าระดับภูมิภาคเพิ่มขึ้น

6.5 ข้อเสนอเพื่อการขับเคลื่อนความร่วมมือระยะต่อไป

การยกระดับความสัมพันธ์ไทย-อินเดียควรดำเนินการบนหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. **มุ่งประโยชน์ร่วมกัน** โดยส่งเสริมการค้า การลงทุน และการสร้างมูลค่าเพิ่มที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

2. **ให้ภาคธุรกิจเป็นกลไกสำคัญ** โดยภาครัฐสนับสนุนข้อมูล อำนวยความสะดวก และช่วยลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ

3. เลือกสาขาและพื้นที่จากศักยภาพจริง โดยพิจารณาความพร้อมของตลาด ผู้ประกอบการ พันธมิตร โครงสร้างพื้นฐาน และกฎระเบียบ

4. พัฒนาจากกิจกรรมระยะสั้นสู่ความร่วมมือระยะยาว โดยเชื่อมกิจกรรมส่งเสริมการค้าเข้ากับการลงทุน การพัฒนาทักษะ เทคโนโลยี และห่วงโซ่อุปทาน

5. ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกที่มีอยู่รวบรวมปัญหา ประเมินความคืบหน้า และปรับแนวทางให้สอดคล้องกับสถานะตลาด

ในระยะเริ่มต้น ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่มีผู้ประกอบการและหน่วยงานพร้อมดำเนินการ สามารถลดอุปสรรคหรือเริ่มสร้างผลลัพธ์ได้ในระยะใกล้ และมีศักยภาพต่อยอดจากการค้าไปสู่การลงทุน การพัฒนาเทคโนโลยี หรือการผลิตร่วม ก่อนขยายไปสู่การเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าและตลาดภูมิภาคในระยะยาว

ทั้งนี้ การยกระดับความสัมพันธ์ไทย-อินเดียควรมุ่งสร้างระบบความร่วมมือที่เชื่อมโยงตลาด การผลิต การลงทุน เทคโนโลยี บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐานเข้าด้วยกัน การดำเนินงานบนพื้นฐานของจุดแข็งที่เกื้อกูล ประโยชน์ร่วม และมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ จะช่วยให้ทั้งสองประเทศใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกและเติบโตไปด้วยกันอย่างมั่นคงและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ <https://www.dtn.go.th/th/trading/country/index>
- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ https://files-website.ditp.go.th/uploads/Fact_Sheet_India_2026_7efa8db276.pdf
- ฐานเศรษฐกิจ <https://www.thansettakij.com/economy/668128>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=817&language=ENG
https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?language=eng&reportID=816
- ศูนย์บริการข้อมูลธุรกิจไทย-อินเดีย <https://thaiindia.net/thailand-india/thailand%E2%80%99s-investment-in-india.html>
- Embassy of India, Bangkok, Thailand https://embassyofindiabangkok.gov.in/eoibk_pages/OTk0
- Department for Promotion of Industry and Internal Trade (DPIIT), Ministry of Commerce and Industry, India
<https://www.dpiit.gov.in/static/uploads/2026/06/41192ca92c1de34eb064800fbffa0379.pdf>
- Infoquest <https://www.infoquest.co.th/2026/603853>
- International Monetary Fund (IMF) <https://www.imf.org/en/publications/weo/issues/2026/07/08/world-economic-outlook-update-july-2026>
- Make in India <https://www.makeinindia.com/sectors>
- Ministry of Commerce, Thailand <https://www.moc.go.th/th/gallery/category/detail/id/5/iid/2182>
- Ministry of Commerce and Industry, Government of India
<https://indiantradeportal.in/>
<https://nsez.gov.in/Resources/Trade/FTAs.pdf>
- Ministry of Electronics and Information Technology, Government of India <https://www.digitalindia.gov.in/> [Digital India]
- Ministry of External Affairs, Government of India https://www.mea.gov.in/bilateral-documents?dt/39372/Joint_Declaration_on_the_Establishment_of_IndiaThailand_Strategic_Partnership_April_03_2025
- Ministry of Finance, Government of India <https://www.indiabudget.gov.in/anbp/> [Atmanirbhar Bharat]
- Press Information Bureau (PIB), Government of India
<https://www.pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1985077®=48&lang=2> [Viksit Bharat 2047]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1623391®=48&lang=2> [Atmanirbhar Bharat]
<https://www.pib.gov.in/Pressreleaseshare.aspx?PRID=1694804®=48&lang=2> [Make in India]
<https://www.pib.gov.in/PressNoteDetails.aspx?NotelD=155082&ModuleId=3®=48&lang=2> [PLI]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1945155®=48&lang=2> [PLI]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2235812&lang=2®=3> [DPI]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2037598®=48&lang=2> [DPI]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2302657&lang=1®=48> [UPI]
<https://www.pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=1763638®=48&lang=2> [PM Gati Shakti]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2225805&lang=2®=3> [PM Gati Shakti]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2224839®=3&lang=1> [India Semiconductor Mission]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2284806®=48&lang=2> [Semicon India Programme]
<https://www.pib.gov.in/Pressreleaseshare.aspx?PRID=1888547®=48&lang=2> [National Green Hydrogen Mission]
<https://www.pib.gov.in/PressNoteDetails.aspx?ModuleId=3&NotelD=155990®=48&lang=2> [National Green Hydrogen Mission]
<https://www.pib.gov.in/PressReleaseIframePage.aspx?PRID=2097309®=48&lang=2> [National Critical Mineral Mission]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2114467&lang=2®=3> [Strategic Supply Chain Management for Critical Minerals]
<https://www.pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=2209767®=48&lang=2> [Four Labour Codes]
- Reuters <https://www.reuters.com/world/india/indias-pm-modi-says-upi-should-integrate-with-more-countries-payment-systems-2026-09-08/> [UPI]
- UNCTAD <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2026-international-investment-turbulent-era>
- World Bank <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators/preview/on>

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 ตัวชี้วัดเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนที่สำคัญ

1.1 ตัวชี้วัดเศรษฐกิจอินเดีย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลล่าสุด	ปี/ช่วงเวลา	แหล่งข้อมูล
ประชากร	มากกว่า 1.4 พันล้านคน	ข้อมูลล่าสุด	World Bank
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	ประมาณ 3.96 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ	2568	IMF
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ 7.6	2568	IMF
ประมาณการการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ 6.4	2569	IMF
เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศไหลเข้า	38.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ	2568	UNCTAD

1.2 ตัวชี้วัดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทย-อินเดีย

ตัวชี้วัด	ปี 2568	ม.ค. - ส.ค. 2569
มูลค่าการค้ารวม	21,875.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	15,457.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
อัตราการขยายตัวของการค้ารวม	ร้อยละ 25.3	ร้อยละ 6.3
การส่งออกของไทยไปอินเดีย	15,873.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	11,305.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
การนำเข้าของไทยจากอินเดีย	6,002.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	4,152.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
ดุลการค้าของไทย	+9,871.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ	+7,153.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

1.3 ฐานะการลงทุนโดยตรงระหว่างไทยกับอินเดีย

รายการ	มูลค่าคงค้าง ณ สิ้นปี 2568
การลงทุนโดยตรงของไทยในอินเดีย	3,466.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
การลงทุนโดยตรงของอินเดียในไทย	1,245.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
สัดส่วนการลงทุนไทยในอินเดียต่อการลงทุนอินเดียในไทย	ประมาณ 2.8 เท่า

หมายเหตุ:

- ตัวเลขการค้าใช้สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทย
- ตัวเลขการลงทุนเป็น “มูลค่าคงค้าง ณ สิ้นงวด” ซึ่งแตกต่างจาก “กระแสเงินลงทุนสุทธิรายปี”

ภาคผนวก 2 นโยบายและอุตสาหกรรมของอินเดีย

2.1 ภาพรวมนโยบายและมาตรการสำคัญ

นโยบาย/มาตรการ	วัตถุประสงค์ของอินเดีย	นัยและโอกาสสำหรับไทย
Viksit Bharat 2047	ยกระดับอินเดียสู่ประเทศพัฒนาแล้วภายในปี 2047	ไทยสามารถสนับสนุนการพัฒนาอาหาร บริการ การผลิต เทคโนโลยี และพลังงาน
Atmanirbhar Bharat	ลดความเปราะบางและเพิ่มการพึ่งพาตนเองในสาขายุทธศาสตร์	ผู้ประกอบการไทยควรเสนอการลงทุนและสร้างมูลค่าเพิ่มในอินเดีย
Make in India 2.0	พัฒนาอินเดียเป็นฐานการผลิต การออกแบบ นวัตกรรม และบริการ	เปิดโอกาสให้ไทยเชื่อมโยงการลงทุนและห่วงโซ่มูลค่าใน 15 สาขาการผลิตและ 12 สาขาบริการ
Production Linked Incentive (PLI)	ให้แรงจูงใจตามผลการผลิตและยอดขายในอุตสาหกรรมเป้าหมาย	บริษัทไทยสามารถพิจารณาเข้าร่วมโดยตรงหรือเป็นซัพพลายเออร์แก่ผู้ได้รับสิทธิ
Digital India และ Digital Public Infrastructure (DPI)	สร้างโครงสร้างพื้นฐานและบริการดิจิทัลสาธารณะ	โอกาสด้านฟินเทค อีคอมเมิร์ซ สุขภาพ การเกษตร และบริการภาครัฐดิจิทัล
PM Gati Shakti	บูรณาการโครงสร้างพื้นฐานและลดต้นทุนโลจิสติกส์	โอกาสด้านคลังสินค้า ห้องเย็น ระบบขนส่ง และเทคโนโลยีโลจิสติกส์
India Semiconductor Mission	สร้างระบบนิเวศการออกแบบและผลิตเซมิคอนดักเตอร์	โอกาสสำหรับผู้ผลิตชิ้นส่วน วัสดุ เคมีภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และบริการวิศวกรรม
National Green Hydrogen Mission	สร้างฐานการผลิต ใช้ และส่งออกไฮโดรเจนสีเขียว	โอกาสร่วมลงทุนด้านพลังงานหมุนเวียน อิเล็กโทรไลเซอร์ ไฮโดรเจนและแอมโมเนียสีเขียว
นโยบายแร่สำคัญ	สร้างความมั่นคงด้านแร่สำหรับเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมอนาคต	โอกาสด้านการจัดหา การแปรรูป การรีไซเคิล และวัสดุขั้นสูง
การปฏิรูปกฎหมายแรงงาน	ลดความซับซ้อนและเพิ่มความชัดเจนของกฎหมาย	นักลงทุนต้องติดตามกฎและการบังคับใช้ที่แตกต่างกันในแต่ละรัฐ

2.2 สาขาเป้าหมายภายใต้ Make in India 2.0

Make in India 2.0 มุ่งเน้นสาขาเป้าหมายรวม 27 สาขา ประกอบด้วยภาคการผลิต 15 สาขา ซึ่งอยู่ภายใต้การประสานงานของ Department for Promotion of Industry and Internal Trade (DPIIT) และภาคบริการ 12 สาขา ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่ม Champion Services Sectors ภายใต้การประสานงานของ Department of Commerce

ลำดับ	ภาคการผลิต	Manufacturing Sectors
1	อากาศยานและการป้องกันประเทศ	Aerospace and Defence
2	ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์	Automotive and Auto Components
3	ผลิตภัณฑ์ยาและเครื่องมือแพทย์	Pharmaceuticals and Medical Devices
4	เทคโนโลยีชีวภาพ	Biotechnology
5	สินค้าทุน	Capital Goods
6	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	Textiles and Apparels
7	เคมีภัณฑ์และปิโตรเคมี	Chemicals and Petrochemicals
8	การออกแบบและการผลิตระบบอิเล็กทรอนิกส์	Electronics System Design and Manufacturing (ESDM)
9	เครื่องหนังและรองเท้า	Leather and Footwear
10	การแปรรูปอาหาร	Food Processing
11	อัญมณีและเครื่องประดับ	Gems and Jewellery
12	การเดินเรือ	Shipping
13	ระบบราง	Railways
14	การก่อสร้าง	Construction
15	พลังงานใหม่และพลังงานหมุนเวียน	New and Renewable Energy

ลำดับ	ภาคบริการ	Service Sectors
1	เทคโนโลยีสารสนเทศและบริการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	Information Technology and Information Technology-enabled Services
2	บริการการท่องเที่ยวและบริการต้อนรับ	Tourism and Hospitality Services
3	การเดินทางเพื่อรับบริการทางการแพทย์	Medical Value Travel
4	บริการขนส่งและโลจิสติกส์	Transport and Logistics Services
5	บริการบัญชีและการเงิน	Accounting and Finance Services
6	บริการโสตทัศน	Audio Visual Services
7	บริการด้านกฎหมาย	Legal Services
8	บริการด้านการสื่อสาร	Communication Services
9	บริการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง	Construction and Related Engineering Services
10	บริการด้านสิ่งแวดล้อม	Environmental Services
11	บริการทางการเงิน	Financial Services
12	บริการด้านการศึกษา	Education Services

2.3 อุตสาหกรรมเป้าหมาย 14 สาขาภายใต้มาตรการ Production Linked Incentive (PLI)

รัฐบาลอินเดียใช้มาตรการ PLI เพื่อดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสำคัญ เพิ่มขนาดและประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนเสริมความสามารถในการแข่งขันและการส่งออกของผู้ผลิตในอินเดีย โดยครอบคลุม 14 สาขา ดังนี้

ลำดับ	สาขา	Sectors
1	การผลิตโทรศัพท์มือถือและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนด	Mobile Manufacturing and Specified Electronic Components
2	วัตถุดิบตั้งต้นสำคัญ สารตัวกลางในการผลิตยา และสารออกฤทธิ์ทางเภสัชกรรม	Critical Key Starting Materials/Drug Intermediaries & Active Pharmaceutical Ingredients
3	การผลิตเครื่องมือแพทย์	Manufacturing of Medical Devices
4	ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์	Automobiles and Auto Components
5	ผลิตภัณฑ์ยา	Pharmaceutical Drugs
6	เหล็กกล้าชนิดพิเศษ	Specialty Steel
7	ผลิตภัณฑ์โทรคมนาคมและระบบเครือข่าย	Telecom & Networking Products
8	ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยี	Electronic/Technology Products
9	เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ได้แก่ เครื่องปรับอากาศและหลอดไฟ LED	White Goods (ACs and LEDs)
10	ผลิตภัณฑ์อาหาร	Food Products
11	ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ได้แก่ กลุ่มเส้นใยประดิษฐ์และสิ่งทอเทคนิค	Textile Products: MMF Segment and Technical Textiles
12	แผงเซลล์แสงอาทิตย์ประสิทธิภาพสูง	High-Efficiency Solar PV Modules
13	แบตเตอรี่เซลล์เคมีขั้นสูง	Advanced Chemistry Cell (ACC) Battery
14	โดรนและชิ้นส่วนโดรน	Drones and Drone Components

หมายเหตุ: หลักเกณฑ์ สิทธิประโยชน์ ระยะเวลา และหน่วยงานรับผิดชอบของ PLI แตกต่างกันในแต่ละสาขา ผู้ประกอบการควรตรวจสอบประกาศและเงื่อนไขล่าสุดจากหน่วยงานที่กำกับดูแลโครงการโดยตรง

ภาคผนวก 3 ความตกลงทางการค้าของอินเดีย (ครอบคลุมคู่ภาคี 53 ประเทศ)

1) กลุ่มความตกลงทางการค้าที่มีผลบังคับใช้แล้วในปัจจุบัน (Agreements in Force)

ปัจจุบันอินเดียมีข้อตกลงทางการค้าที่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายและมีผลในทางปฏิบัติแล้วจำนวน 21 ฉบับ ซึ่งครอบคลุมทั้งความตกลงทางการค้าเสรี (FTAs) จำนวน 16 ฉบับ และความตกลงสิทธิพิเศษทางการค้า (PTAs) จำนวน 5 ฉบับ ครอบคลุม 53 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ ดังนี้

- **กลุ่มทวีภาคี (13 ฉบับ):** ศรีลังกา ไทย สิงคโปร์ ภูฏาน เนปาล เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น มาเลเซีย มอริเชียส สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ออสเตรเลีย โอมาน และสหราชอาณาจักร
- **กลุ่มพหุภาคี (3 ฉบับ):** ความตกลงการค้าเสรีเอเชียใต้¹ (SAFTA) อาเซียน-อินเดีย (AIFTA) สมาคมการค้าเสรียุโรป² (EFTA)
- **ความตกลงสิทธิพิเศษทางการค้า (PTAs) (5 ฉบับ):** ความตกลงการค้าเอเชีย-แปซิฟิก³ (APTA) ระบบสิทธิพิเศษทางการค้าโลก (GSTP)⁴ อัฟกานิสถาน ซิลี เมอร์โคซูร์⁵

2) ความตกลงที่ลงนาม/สรุปผลแล้ว ยังไม่มีผลบังคับใช้ (2 ฉบับ) ครอบคลุม 28 ประเทศ ได้แก่ นิวซีแลนด์ (สรุปผลเจรจาปี 2568) และสหภาพยุโรป (EU 27 ประเทศ) (ประกาศกรอบความตกลงปี 2569)

¹ SAFTA มีสมาชิก 8 ประเทศ ได้แก่ อัฟกานิสถาน บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย มัลดีฟส์ เนปาล ปากีสถาน ศรีลังกา

² สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (EFTA) มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 4 ประเทศ ได้แก่ ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ นอร์เวย์ และสวิตเซอร์แลนด์

³ ความตกลงการค้าเอเชีย-แปซิฟิก (APTA) มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ จีน อินเดีย เกาหลีใต้ สปป.ลาว มองโกเลีย และศรีลังกา

⁴ ระบบสิทธิพิเศษทางการค้าโลก (GSTP) มีประเทศสมาชิกเฉพาะกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาทั้งหมด 42 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา และอเมริกาใต้ (ไทยและอินเดียเป็นสมาชิกภาคี)

⁵ กลุ่มประเทศเมอร์โคซูร์ (Mercosur) มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 4 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล ปารากวัย และอุรุกวัย

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
Trade Policy and Strategy Office

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการแข่งขัน
สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์
563 ถนนนันทบุรี ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนันทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2507 8512